

קרוב אליך

עבודת ה' ברוח חסידית

סמרטפון
רק עם ואצאפ!

אפשר!! וכדאי!!

מרכז הזמנות ארצי
052-2-129-129

זולפון
מרכז חסידים

אספקה לכל חלקי הארץ תוך 24 שעות
רח' פינס 9 ירושלים | zolphone.co.il

30 חוטים בתבנית התוועדות

6 "הנ"ל לא קולט" צבי יחזקאלי

4 הילולת יוסף הצדיק מיכי יוספי

10 עובדים עלינו בעיניים דור הסמארט טור שני

האם הרב גינזבורג מיישם את חזונו של הרב קוק?

סינתזה חדשה בין התורה והמדע שואפת לעקוף את ה"דו-קיום" בין התחומים

זמני השבת
KENNEDY

כניסה	יציאה	יום
19:13	20:30	יום
19:28	20:31	ת"א
19:21	20:35	חיפה

הקומקום הבריאותי לשבת!

KENNEDY.CO.IL | 03-9537790

דגן בוטיק
מגורי יוקרה באפרת

לבחירתכם: מגוון דירות 5 חד'

עולים להר הזיתים
מועצת בתי העלמין בירושלים ומשרד ירושלים ומורשת מזמינים:

ירושלים של מעלה

אברהם פרוז
בניצוחו של יובל סטופל

בהר הזיתים

2 מפגשי אק

מארח את

**רחבת מלון
שבע הקשתות**

**חנן בן ארי
שוני רנד**

יום רביעי, ד' בתמוז 10.7.19
יום חמישי, ח' בתמוז 11.7.19

פתיחת שערים: 19:00 | תחילת מופע: 20:00

לרכישת כרטיסים: **חפשו בגוגל: הרשמה מראש חובה | הגעה בהסעות בלבד. (הלוך וחזור) | מחיר כרטיס: רגיל: 80 ₪ | מעופות: 350 ₪ (עד 5 נפשות) | מרחיקי בלידה: 18:00**
עולים להר הזיתים | לבירורים: 055-2436698 | מחניון גבעת התחמושת החל מהשעה 18:00
 הפקה: **טעזריאלי**

צילום: חדר קרטמני, שרון רבין, אורטל לבאי, ניסן גילברט

תלפיות
המכללה האקדמית לחינוך בחולון

אזכרה נגינתי בלילה עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי

מדרשת יפו. תורה שמצמיחה חיים

תוכנית הוראה בשילוב מכללת תלפיות!

< חינוך. תורה. תואר >

תוכנית חדשה

שילוב לימודים לתואר ולימודי מדרשה בלב גוש דן
לימודי אמונה, מדרש, חסידות, תנ"ך ועוד

- < אפשרות למגורים בכפר סטודנטיות ביפו > מלגות לימודים מגוונות
- < עשייה קהלתית > אפשרות למסלול חלקי באקדמיה או מסלול מלא
- < הכרה בלימודי המדרשה כחלק מהתואר

| לימוד פנימי | התחדשות | חבורה | אמת | לב |

♥ מוכחנות ♥

לפרטים: 054675883 | 0774008796

בשבת ארבעים את החלום, חייבים לדעת את
האמת אדם שרוצה ארבעים את היעוד שלו,
צריך להשתחרר לגמרי מכל הכלים שממלאים את
אישיותו. ולחם היעוד צריך לדעת גם להיות מוחל.
אנשים בדרך כלל קשה לשמוע את הרעיון הזה.

שיחת חברים

עם מיני יוסף

בעל החלומות

יוסף גם זוכה לתואר 'איש מצליח' - 'ויהי איש מצליח'. גם השורש של המילה הזאת מעניין. השורש של המילה 'מצליח' זה צ.ל.ח. מיהו האדם המצליח? אדם מצליח הוא זה שיכול 'לצלוח' בדרך כלל, כשאדם יוצא לדרך כלשהי, הוא פוגש מכשול. אדם 'לא-יוצח' לא צולח אותו, נכנע ונסוג לאחור. לעומתו איש מצליח 'צולח' את המכשול, וזו הדרך להצלחה.

התואר הזה של יוסף מבטא בעצם את אותו כוח של הלוחם. הלוחם פועל להתקדם כל הזמן, וגם אם לפעמים יש מניעות ונפילות לאחור, הוא צולח אותן על ידי הבנה שגם הן חלק מההתקדמות. ושוב, המלחמה, ההצלחה והצליחה לא מתבטאות במעשה פיזי-כוחני, אלא בהעצמה של בהירות הכוונה והרצון.

שלום חברים! בשבוע הקרוב יחול ראש חודש תמוז, עליו יש מסורת שהוא יום הולדתו והסתלקותו של יוסף הצדיק. כשמתבוננים בדמות המיוחדת שלו, נראה שאפשר לומר עליו שהוא: 'חולם', 'לוחם', 'מוחל' וגם 'חומל'. זו לא רק רשימת מילים. יש קשר פנימי עמוק בין המילים הללו, ונראה שכולן שייכות לעניינו של יוסף הצדיק.

יוסף הוא קודם כל החולם הגדול. אני לא מתכוון לכך שהוא רק חולם חלומות במראות הלילה, אלא חולם במובן שהוא בעל חזון. כל הזמן הוא רואה לפניו את הייעוד של חייו. הרבה אנשים שומעים את הקול של קריאת נשמתם, שמספרת להם על יעוד מיוחד שיש לחייהם. אלא שברוך כלל שטף החיים וחוסר תמיכה של הסביבה גורמים להם להתייאש מהחלום ולוותר עליו. יוסף הוא דמות של אדם שמאמין בחלום. הוא אדם שלגמרי מאמין בייעוד שלו.

בדרך כלל אנשים מחפשים אישור מהסביבה. רק אם החברה מסביב תאשר את החלום, אז הם ימשיכו לדבוק בו. אבל אם הסביבה תבקר ותחליש אותם, הם יירדו מזה. יוסף, הוא הדמות האידיאלית של אדם בעל ביטחון מלא בייעוד שה' נותן לו. כמובן שהביטחון לא בא מתוך גאווה ואגו מנופח, אלא פשוט מתוך אמונה בטוב שה' ממלא אותו, והוא מאמין שיום אחד כל החלום הגדול שגונז בתוכו יתגלה במציאות. אם כן, יוסף הוא החולם.

כל הסיבות הנכונות להיתקע

בהמשך הרביעייה יש עוד שתי מילים: 'מוחל' ו'חומל'. כיצד הן קשורות לעניין? ובכן, הרבה פעמים יהודי מלא כעסים על הסביבה שבה הוא גדל. אמנם די קשה ומכאיב לומר לאדם מה עליו לעשות כלפי הכעסים האלו, אבל בשביל להגשים את החלום, חייבים לדעת את האמת. אדם שרוצה להגשים את הייעוד שלו, צריך להשתחרר לגמרי מכל הכעסים שממלאים את אישיותו. הלוחם הגדול צריך לדעת גם להיות מוחל. לאנשים בדרך כלל קשה לשמוע את הרעיון הזה. הסיבה לכך היא, שהרבה מאוד פעמים הכעס באמת מוצדק.

לאדם יש את כל הסיבות הנכונות לכעוס על כולם. גם אם אדם מבחוץ ישמע את סיפור חייו, הוא ממש ישתכנע שיש לחולם שלנו על מי ועל מה לכעוס. אלא שבאמת צריך לדעת שהכעס רק הורס. הכעס קושר אותנו לעבר, כמו כבל ברזל שכובל וקושר כדור פורח שרוצה להמריא, ומרתק אותו לקרקע. הלוחם החולם צריך להתמקד בחלום שלו, שהוא המבט לעבר העתי. לעומתו, הכעס גורם לקיבעון והיאחזות בעבר.

אפילו כשבן אדם צודק ככעסו, אם הוא באמת רוצה להגשים את החלום, הוא צריך להתפלל על זה וללמוד איך משתחררים מהעבר. יוסף הצדיק, הוא המאסטר שלנו גם לעניין הזה. בדרך להגשמת החלום הוא מחל לאחים שלו מחילה גמורה בלב שלם. מי שלא מוחל, נשאר בעבר. ואם אתה נשאר בעבר, אתה חסום מלהתקדם אל הייעוד ואל החלום.

"יחמול עלייך חמלה"

עכשיו צריך להבין, מהי הדרך למחול? איזה תובנה תוביל אותנו לאפשר לעצמנו למחול? כאן מגיעה המילה הרביעית: חמלה. מיהו החומל? החומל הוא זה שמפתח מבט עמוק על המניעים של הזולת. הוא מבין שאותו אחד שהזיק לו, היה מונע מכאב כלשהו או מתוך קנאה שהייתה בליבו על ההצלחה הגדולה של הלוחם המצליח. אתה פתאום מבין, שהיה לו חוסר ביטחון וחוסר ידע איך להתנהג איתך, ואת המצוקה הוא ביטא בסופו של דבר במעשים שליליים כלפיך. בעקבות התובנות של החמלה ניתן להגיע למחילה, ומשם הדרך סלולה להמשיך וללחום בדרך עד להגשמת החלום.

אשרינו שאנחנו רואים דבר כל כך יפה, איך המילים בלשון הקודש קשורות ומזינות זו את זו. יהי רצון שנזכה כולנו לזכור את היותנו חולמים בעלי יעוד ואת היותנו לוחמים, על ידי בהירות הרצון והכוונה. שנלמד לא להירתע מהקשיים, למחול ולהשתחרר מכל מה שכובל אותנו לעבר, ולהצליח למחול גם למי שפגע בנו בעבר, ולהידבק במידת יוסף הצדיק "ויהי איש מצליח", "ויהי ה' את יוסף".

לצלוח אתגרים בדרך להצלחה

המילה השנייה ששייכת גם היא ליוסף הצדיק, היא המילה 'לוחם'. יוסף הצדיק הוא לוחם, מכיוון שהוא לא נרתע מהמניעות והקשיים שמזדמנים לו בדרך. רבי נחמן אומר, שאם לאדם יש יעוד ברור, וכשהוא מתקדם לעברו מופיעות מניעות, הוא צריך לדעת שבעצם יש להן רק מטרה אחת, והיא הגברת החשק וההיסוסים.

ה' יתברך נותן לאדם מניעות, כדי שהיעוד שהוא רוצה להגשים בחייו לא יהיה כזה שהוא הגיע אליו במקרה. אנחנו זקוקים לכל הדרך הארוכה. אחרי התגברות על המניעות, הייעוד יהיה דבר מרכזי אצל האדם, דבר כזה שכל הרצון והאישיות מכוונים אליו. הרצון שמתגבר בעקבות המניעות, מכין כלי רוחני שבתוכו יכול החלום להתגשם. המלחמה של הלוחם לא צריכה להיות מלחמה דווקא פיזית, אלא בעיקר ללחום בחולשת הרצון, שלא להירתע מקשיים.

1007

ישיבת פרי הארץ ברחלים

מבדילה את שורתיה!

בואו והיצטרפו לחבורה של קדושה ושמחה בלימוד תורה ועבודת ה'

ממנון תפקידי הישיבה:

מדריכים	יועץ חינוכי
מנהל פנימיה	מורים מקצועיים להגשה לבגרות
מזכירה	אחראי בגרויות
מנהל תיכון	

חושב שאתה מתאים? שלח קורות חיים:

yk156360@gmail.com

רק פניות מתאימות יענו, נא לציין על איזו משרה מדובר

ללא תקורת
 ולהשפיע

ברשת סתם 8000

תוכנית מיוחדת

תואר משולב - דו חוגי B.Ed.
בהוראת תלמוד ותקשורת
 רכישת ידע מקצועי | קולנוע | רדיו | ניו-מדיה

ימי לימוד נוחים
 וימים מרוכזים
 בחופשות בין הזמנים

הכרה בלימודים
 הישיבתיים

ליווי אישי
 ומקצועי

מלגות
 למתאימים

לפרטים ולהרשמה

גב' מיטל יחיא: תוכנית בני ישיבות
 קמפוס | רחובות | **08-9485677**

Tikshoret@orot.ac.il | meitaly@orot.ac.il

פריצה ליומנו של היצר הרע

אי שם בסוף הימים, כשנעבור את הפרוזדור הזה, תתקיים שיחה נטולת דיסטנס עם היצר הרע. אחרי שהוא כבר יעזוב את תפקידו, הוא יכול לספר את שיטות הפעולה. מעין שיחה עם כוס קפה על השולחן, ותיק המודיעין האישי שלך פתוח

האם זה אתה שאשם כמעט בכל דבר לא טוב שקורה סביבך? ברגע שהוא נכנס לספק, השלב הבא הוא להחזיר לו את התחושה שזוהי תחנה סופית, זהו! המצב לא ישתנה. אין מה לעשות, אין דרך חזרה. זה נשק יעיל ונגיש שעושה בדרך כלל את העבודה.

בשנים האחרונות יש להפעיל את הנשק הזה יותר ויותר מאחר והמון סטיקרים כמו 'אין יאוש בעולם', 'בשמחה תמיד' הפכו לנפוצים.

ונשק יום הדין: להידמות לאמת. להיראות כאילו אתה הוא הדבר האמיתי, ואתה יותר קליל ונגיש מהאמת. ללכוד את הנ"ל ולומר לו בקול חזק: אתה רואה בעצמך שאין כלום כאן, אין השגחה, אתה לבד, וגם אתה חלק מהכלום. סתם התאמצת, נפלת!

רגע, מה אני כותב כאן בכלל? למה צריך לנבור בתוך היומן של היצר? כי כנראה אני לא ממש מביין עד הסוף מה היצר הרע מפעיל עלי ובעיקר איך הוא מפעיל אותי ואיך קורה שאני העוזר הראשי שלו.

הכל מתחיל מכך שאני לא מברר באמת את רוב הפעולות שלי ואת מה שעובר עליי. בירור יותר רציני יבהיר את האמת שכנראה היצר פתח דף מבצעי נוסף בתיק שלי. הוא יצא לעוד מבצע ואני היעד. אבל כעת, כשחלק מהיומן שלו כבר נחשף, מגיע הזמן לברר את המדמה. להתבונן מקרוב מה הם הצבעים בתוכו. לבדוק, למשש.

גם נדמו כל התאוות של העולם, כמו עמודי אור הנכנסין בבית מן אור החמה, כנראה בחוש שהם נדמין לעמודים מחמת הזריחה של החמה, וכאילו רוצים לתפוס אותן העמודי אור, שתופסים וחוטפים ואין בתוך היד כלום, כך הם כל התאוות של עולם הזה". [שיחות הר"ן ו']

ממש כמו ילדים שמנסים לתפוס את קרני האור ואין להם כלום ביד, כך עובד המדמה. אור שאני לא מצליח לתפוס הוא כנראה לא האור שלי. ההתבוננות היא הדרך לברר האם זה אמיתי או ששוכ עכדו עלי. הלב יקשיב וידע אם זה נכון או שזה העותק המזויף. הלב יודע מתי יש זיוף בניגון, גם אם הוא לא זוכר את הניגון המקורי. כשהוא רוצה, הלב יודע מהי האמת, הרי הוא מכיר אותה מפעם.

בכל התמודדות, בכל מלחמה, מגיע השיעור שנקרא "דע את האויב". פעם בצבא היה כזה שיעור עם תמונות - איך נראה טנק סורי, באיזה צבעים מגיע הטיל מעזה. אני מקווה שהצבא שינה את השיעור הזה, כיוון שהיום הסיפור הוא לא הטנק הסורי, אלא מה הסורי עומד לעשות. היום טלפונים וטילים הם כלי הנשק לצד המילים והתקשורת. אנחנו צריכים להיכנס לראש של האויבים שלנו ולנסות להגיע לתשובת הזהב, לשאלת מה בעצם האויבים שלנו מפעילים עלינו? מה הוא הנשק האמיתי שפועל במקומות שאני כלל לא מצפה להם?

רגע, מיהו האויב? למה אנחנו בכלל מדברים בעלון שבת על אויבי ישראל?

כי האויבים שבחוץ ואלו שבתוך הנפש מצריכים שיטות פעולה דומות. זה קרה לגיבורי הפרשות שלנו - קורח ובלק ובלעם, וכנראה זה גם קורה לי.

מדי כמה חודשים עולה לי בהתבודדות אותה סצנה, שכרגע לקוחה מהדמיון. אי שם בסוף הימים, כשנעבור את הפרוזדור הזה, והמשיח יהיה כל כך ברור, תתקיים שיחה נטולת דיסטנס, עם היצר הרע או עם אחד משלו. אחרי שהוא כבר יעזוב את תפקידו, הוא יכול לספר את שיטות הפעולה. מעין שיחה עם כוס קפה על השולחן, ותיק המודיעין האישי שלך פתוח לצד הקפה. שם יראו לך איך הפעילו עליך את אותו כוח שנקרא היצר הרע. המדמה. התאום המזויף של האמת.

שם בתיק יהיה בוודאי כתוב: הנ"ל לא קולט את ההבדלים בין הטוב האמיתי לזיוף שאני מציג לו. הנ"ל מופעל היטב תחת לחץ, ומקבל החלטות "טובות". יש לעודד אותו לרצות דברים כאן ועכשיו, ובמקביל לתת לו את התחושה שהדמיון הזה אפשרי. אין לומר לו שאם היה ממתין, היה מקבל את אותו מוצר בלי להיכשל. המשחק הוא על זמן נגד הסבלנות שלו. זמנים מועדפים לפעולה: ימי צום, שבתות ושעה לפני הדלקת נרות.

שיטה נוספת: נטיעת ספק תמידי בהחלטות שהוא לוקח: תגיד אתה בטוח שזו אשתך משרוש הנשמה שלך? תגיד יכול להיות שהקדוש ברוך הוא אוהב את כולם חוץ ממך?

פרקי אבות עם הרבי מלובביץ'

משה שילת

פרק ג הכסף באמת שלך?

רבי אלעזר איש ברותא אומר: תן לו משלו שאתה ושלך שלו. וכן בדוד הוא אומר "כי ממך הכל ומידך נתנו לך".

משנה ז

ישנם דברים שלפי התורה הם שייכים לאדם. הכסף שלנו, לדוגמא, הוא באמת שלנו. התורה מכירה בכך ומזהירה שמי שייקח ממנו הוא גנב או גולן. יש לאדם בחירה חופשית לעשות בממונו כרצונו. גם החלק שהוא מקדיש לצדקה, עדיין בשליטתו - כמה לתת ולמי לתת. במקרים מסוימים התורה גם מתירה טובת הנאה מנתינת הצדקה.

אך בהכרח בבעלותך על רכושך יש גם סכנה. אדם עלול 'להתנפח' ולהרגיש את מציאותו ועד כדי כך שהמצווה עלולה אפילו להוסיף חלילה ב'ישות' שלו!

על כך אומר רבי אלעזר: "תן לו משלו - שאתה ושלך שלו": גם "אתה" כמציאות אמיתית חיה וקיימת, בעלת בחירה והחלטה ובעלת יכולות ואמצעים, גם האתה הזה הוא בעצם "שלו". הקדוש ברוך הוא עשה אותך כך ומחיה אותך בכל רגע כך. אז גם "אתה" וגם כל מה ש"שלך" - הכל ממש "שלו", ועליך להיות בטל אליו מכל וכל, ולבטל גם את תחושת הישות שהוא עצמו מעניק לך.

ואת ההוכחה לכך מביא התנא דווקא מדוד המלך שהיה אדם גדול ברוממות והתנשאות על פי התורה, כי כך רוצה התורה שיתנהג המלך! אבל יחד עם הכתר והארמון וה"מלך ביופיו תחזינה עיניך", היה דוד המלך שפל בקרבו ממש. הדבר בא לידי ביטוי פעמים רבות בחייו של דוד, וגם בנושא הנתינה, ברגש הכל כל מיוחד ועמוק שבא לידי ביטוי במילים הקצרות: "ומידך נתנו לך". כל מה שיש לנו לתת לך, ריבונו של עולם, הוא רק מהידיים שלך.

ימי לימוד

גב'ת שמואל
שני-רביעי
ד"ר' אב (5-7.8)

4 מספר ישיבה - אגודת ישראל - יוני 2019

250
בלבד
1-3 ימי לימוד
מחיר להרשם במחיר המזוין
(עד ל"ה תמוז 1.7 בחינות)

WWW.KENES-TANACH.ORG

להרשמה: לפרטים

שעות	נשים	גברים
9:20-10:30	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק
11:00-12:10	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק
12:40-13:50	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק
14:30-15:40	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק
16:10-17:20	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק
תוכנית ערב 19:00-22:30	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק

שעות	נשים	איך לומדים תנ"ך?		גברים
		מסלול נשים	מסלול גברים	
9:20-10:30	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק
11:00-12:10	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק
12:40-13:50	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק
14:30-15:40	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק
16:10-17:20	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק

שעות	נשים	גברים	
		גברים	נשים
9:20-10:30	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק
11:00-12:10	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק
12:40-13:50	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק
14:30-15:40	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק
16:10-17:20	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק	הרבנית דנה סלי מבוא יסודי ומכלול איכות ומעמיק

תמיכה טלפונית
להרשמה:
058-6858768
א' | 9:00-14:00
ב' | 19:00-21:00
ג' | 9:00-14:00
ד' | 17:00-21:00
ניתן להשאיר הודעה
בסל שעה ואשוב
אליכם

ניתן להרשם
לשיעורי
השתלמות
למורים ע"י
המכללה
באתר

מתחם נשים:
ישיבת בני"ע
רח' ד'בוטינסקי 59

מתחם גברים:
תיכון אמ"ת
רח' ד'בוטינסקי 99

כנס תשע"ט
מוקדש לע"נ ולאורו
של מורנו הרב
אלישע וישליצקי זצ"ל

אשתתפים בכנס יוצאת הספר 'והוא כתובים' ב'
אסופת מאמרים מכנס תש"ח

שקר והבל בלבד?

למה מהרצפה?

הרב אריק מלכיאלי

מרצה ב'מחנה משותף'

כרטיס ביקור בילי רבינשטיין

ראש בית המדרש במדרשת אור"ת לינדנבאום

הגמרא (ברכות נח) קובעת ברכה מיוחדת לראיית בריות ואילנות יפים: "ברוך שככה לו בעולמו". על פי רוב הפוסקים אין נוהגים היום לברך ברכה זו, אך עצם קביעתה מלמדת אותנו שיעור חשוב. היופי והגוי גם הם שפע שניתן לנו מאת ה'. הגוף על יופיו החיצוני הוא מתנה שהעניק לנו הבורא, מתנה כזו שראוי לברך עליה.

הלל הזקן כינה את גופו "אכסניה", משום שבגוף מתארכת הנשמה. כשהיה יוצא למרחץ היה אומר כי הוא יוצא לגמול חסד עם אכסניה זו (ויקרא רבה לד). הגוף לפי תפיסתו הוא בית לנפש, בית לרוח. לכן ברור מדוע יש לכבד את הכלי המארח את הנפש ולדאוג לו.

עד כאן לגבי מעלתו של הגוף וחשיבות השמירה עליו, אך האם ישנה גם חשיבות לטיפוח הגוף ולהשקעה במראהו האסתטי? הרב קוק, בהקדמתו לעין איה, כותב: "הדרך הרגילה הוא, שכל רגשי היופי הם טובים ומרחיבים את הנפש. ומי שהנהגו צדיק תמים ומשתמש בהם בדרך ישרה ודאי שזהו דרך טובה ונעימה, כי לא לחנם נברא הרגש הגדול הזה באדם. ועוד, שרגשי היופי מפתחים וגם מגדילים את הכוחות הנפשיים הטובים".

בהמשך לדבריו ניתן להציע כי היופי היה מכחולו של הקב"ה בעת שברא את העולם, והוא מוסיף למשוך בו בכל יום כשהוא מחדש מעשה בראשית. ניתן לחוש זאת כשאנו עומדים מול נוף מרהיב, נושמים אותו לתוכנו, ולרגע מרגישים קרובים לקב"ה קצת יותר. כשציווה הקב"ה על האדם להיות שותפו ליצירה, הוא העביר לו את מכחולו, ונטע גם בנו את חוש היופי והכמיהה לגאון ולמעורר. כשאנו יוצרים אנו שותפיו של הקב"ה בבריאה. הוא יתברך החל בציור העדין ושרטט ציור מושלם, ואנו כביכול אווזים במכחול וממשיכים את היצירה.

תאמרו - ניצור! נצייר! נפסל! אך מה לזה ולהשקעה ביופי חיצוני גופני?! זו כבר מידה כעורה ואולי אפילו מסוכנת.

נכון, כמו כל כוח הניתן בידינו, גם ביחס ליופי יש לנקוט בזהירות, יש לשים לב שהיפה והעדין אינו הופך חלילה למוחצן ובוטה. ובכל זאת אין לשכוח כי הכמיהה ליופי היא כוח אלוקי מעורר, שיש לתת לו מקום בכל אופן בו ניתן לבטאו. מדוע לא נבטא את רגש היצירה והיופי גם ביחס לגופנו שלנו?

ואולי יש כאן גם יותר מכך. אני רוצה לחזור אל הלל ואל האכסניה שלו. הגוף שלנו, המראה, האופן בו התלבשנו, כל אלה הם למעשה כרטיס הביקור של הנשמה שלנו. היופי החיצוני הוא כלי הביטוי של הנפש פנימה. מבלי להשתמש במילים גבוהות מדי: פעמים רבות אפשר להרגיש כיצד השקעה בלבוש ובמראה גורמת לנו לתחושה טובה, לאיזושהי נחת רוח, מעניקה לנו מעט יותר ביטחון. כל אלה הם כלים שיאפשרו לנו לבטא את עצמנו קצת יותר טוב, להביע את הפנים שלנו מתוך מקום יותר שקט ויותר שלם.

ודאי שהעיסוק ביופי ובאסתטיקה אינו יכול לבוא על חשבון בניית עולם פנימי ועמל רוחני. אם נתמקד אך ורק בטיפוח הגוף הרי שטעינו, ובגדול. אנו מחויבים לעמול ולטפח את כל הצדדים שבנו. אולם יש לדעת כי העיסוק ביופי אינו בא כסתירה לבניית עולם פנימי. להפך, לעיתים הוא יכול להיות מנוף לבנייה הפנימית, לתת לנו כוח ולאפשר לנו להיות הגרסה המוארת והנאה של עצמנו. אולי זו משמעות מילותיו של הרב קוק בהמשך דבריו שם: "...המעלה היותר עליונה היא שיהיה השכל שלם כל כך וכחות המוסר כה חזקים עד שיפנקו גם את רגש היופי בכל צבעיו ופרטיו, עד אשר עוד יוסיף הוד והדר לשלימות האמתית של המוסר הטוב וקדושת ההנהגה ודעת אלוקים בירת ה' ואהבתו".

"כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו לא לכבודו", ולכן ברור שליופי ואסתטיקה, כמו כל פרט בבריאה, יש חלק ותפקיד בפאזל האלוקי בעולם.

יתרה מכך, היופי הוא לא רק פרט שולי וקטן, אלא הוא מייצג סוג של הופעה אלוקית עליונה בתוך העולם. בשונה מהרבה נבראים אחרים היופי במהותו הוא רוחני, ולכן קל יותר לראות בו את העיקרון של "כל פעל ה' - למענהו".

היופי הוא סוג של הרמוניה המתהווה משילוב של גוונים בצורה הרמונית ומושלמת, ושורשה הרוחני העליון היא מידת התפארת הכוללת בתוכה את החסד והגבורה. יכולת התכללות זו יש בה טעימה מכוח האינסופי שהוא "שלימותא דכולא", כולל הכל ושורש הכל.

שורשו הנעלה הוא הגורם שיש ליופי כוח משיכה גדול ועוצמתי, הגמיע ונוגע בעצם הנפש.

אי לכך כל שימוש ביופי בדברים שבקדושה והגלויה לה, הוא מבורך, כמאמר הגמרא (שבת קלג) "זה א-לי ואנווהו, - התנאה לפניו במצוות".

הבעייתיות מתחילה בכך שהיופי מורכב על חומר. ואז אדם יכול להעניק בטעות לחומר, שהוא במהותו חומר גולמי מת ודומם, את מעלתו וערכו של היופי הרוחני השתול בו, ולהימשך אחרי החומר כאילו הוא העיקר. זהו עיקר הטררגדיה האנושית של היסחפות קיצונית הרסנית אחרי האסתטיקה במקומות הלא נכונים, ועד כדי איבוד העולם הזה והעולם הבא בשביל לגעת באור זה.

לכן אומר הבעל שם טוב שכאשר אדם שנתקל ביופי אנושי באופן הלא ראוי, עליו להסביר לעצמו שהיופי הוא רק פירור ממשוהו אלוקי שמרחו אותו על שק בשר ועצמות, ולכן עליו להתפס לעיקר ולא לטפל. במקום ללקט פירורים מהרצפה והאשפה, אפשר לקבל וליהנות בצורה אצילית מהשולחן הערוך כדי המלך.

ואלו הם דבריו המאירים של האור החיים הקדוש בפרשת ויחי (מט, יד):

"גם בדבר אשר יחשוק בו האדם למראית העין, וַיִּתְּאוּ לְבָרְיָהּ נְעִימָה - כאשר יחקור בטיב החקירה, יראה שאותו יופי ונעימות אינו אלא מראה היולי, כי בהתבונן האדם בבשר ובעור אשר מהם בנוי כל יופי ותואר באדם, יראה וישכיל בהתבונן בהם כי אין בהם נעימות, ויתמאס בבשר אדם מגשת אליו ואין הכל אלא דמיון".

קרמי שילה
יוצאים לדרך

ש
מ
ר
נ
ו

הזדמנות אחרונה לבית חד משפחתי ביו"ש 113 מ"ר + 68 מ"ר מעטפת בקרמי שילה

קהילה חדשה עם אוטובוס תינוך מעולים, נוף כראים
וא הפרטיות שאתם צריכים!

ב- 1.4 מליון ש"ח

072-3950510

או חפשו ב- f 'קרמי שילה'

הסמארט וק לא לייק

דרור יהב

דרור יהב

כדי להחזיק אותנו כמה שיותר, החברות מפעילות מעבדות פסיכולוגיות מיוחדות שבוחרות את הדרכים הטובות ביותר לעודד התמכרות, והן משקיעות את התקציב האדיר שלהן כדי לגרום לנו להתמכר עוד ועוד. הן מגלות את כל התהליכים הפסיכולוגיים העמוקים ביותר של הנפש, ומפעילים עליהם את כל התותחים הכבדים. זה לא סתם שקשה לנו להתנתק מהטלפון לכמה דקות – הכל מתוכנן ומכוון מראש.

טריסטן האריס, מהנדס לשעבר בגוגל שעבד במעבדה כזו, חשף את 'מאחורי הקלעים' וסיפר על הטכניקות של החברות לתפוס אותנו: "כל פעם שאני בודק את הטלפון שלי, אני משחק ב'מכונת מזל' כדי לראות 'מה קיבלתי הפעם?'. לחברות הטכנולוגיה יש ספר שלם של טכניקות איך לגרום למשתמשים להשתמש במוצר שלהן כמה שיותר זמן... הן לא מתכנתות מכשירים, אלא אנשים. זה רק נראה שהטכנולוגיה היא נייטרלית והבחירה בידינו אם להשתמש בה או לא, אבל זה פשוט לא נכון. הטכנולוגיה לא נייטרלית בכלל. החברות רוצות שנשתמש בהן בצורה מסוימת כי ככה הן עושות את הכסף שלהן". וביל מאהר, קומיקאי אמריקאי, אמר על כך: "חברות הסיגריות רצו את הריאות שלך, חברות הטכנולוגיה רוצות את הנשמה שלך".

הדוגמה הטובה ביותר להתנהגות כזו היא דבר שכולנו מכירים היטב והפך לחלק בלתי נפרד מהחיים שלנו – כפתור ה'לייק'. את הכפתור המציאה בשנת 2009 מהנדסת בפייסבוק שראתה שרבות מהתגובות על פוסטים הן "וואו", "מגניב", "יופי!" וכו'. למעשה, היא לא המציאה אותו אלא 'שאלה' אשה משכנתה מרשת חברתית אחרת. לכאורה, זהו כפתור תמים שכל מטרתו היתה לחסוך את התגובות הללו ולהשאיר את אזור התגובות פנוי לדיונים מעניינים יותר. אלא שזוהי הדוגמה הטובה ביותר ל'מכונת המזל' שעליה דיבר האריס. מרשת פסיבית, שבה אפשר רק להיכנס לרפים של חברים ולראות מה הם עושים בחיים, הפכה פייסבוק לרשת אינטראקטיבית, שמעודדת אותנו לקחת בה חלק פעיל.

כפתור ה'לייק' הינו גירוי בלתי פוסק שמעודד את המשתמשים להיכנס ו'לבדוק' כל הזמן כמה לייקים הם קיבלו. לפעמים יותר ולפעמים פחות – בדיוק כמו מכונת מזל, שמה שממכר בה הוא העובדה שרק לפעמים זוכים בה אבל בדרך כלל לא. הכפתור התחיל להפעיל אצל אנשים תחושות קיומיות שנוגעות לחלק העמוק ביותר באישיות שלהם – הערכה עצמית, דימוי ובטחון עצמי, הישגיות. אנשים התחילו לחוות ריגוש גדול או אכזבה מרה רק בגלל שמישהו עשה לייק או הגיב על תמונה שהם העלו. זה לא מקרי – היקשרות רגשית היא דבר שהרשתות החברתיות מאוד מעודדות.

עם השנים התווספו תכונות נוספות כמו התראות קופצות, לבבות ועוד ועוד גורמים שנוסו היטב במעבדות המשוכללות בעולם, ויושמו רק לאחר שהוכח שהם מעוררים התמכרות ברמות הגבוהות ביותר.

אבל אחד הסיפורים המטרידים מובא בספרו של קאל ניופורט (Cal Newport), פרופסור צעיר למחשבים, בשם Digital Minimalism ("מינימליזם דיגיטלי"). אחת המהנדסות שעבדו בפייסבוק בפיתוח כפתור ה'לייק' היתה אמריקאית בשם לאה פרלמן. לפני כמה שנים היא עזבה את החברה והקימה לעצמה עסק עצמאי בתחום המחשבים. הייתה מצפים שגם היא תשתמש בפייסבוק כדי לפרסם את העסק שלה, נכון? אבל פרלמן אינה משתמשת היום בפייסבוק בכלל. היא כל כך חוששת מהמגע שלה עם הרשת החברתית עד שהיא שכרה משרד פרסום שינהל עבורה את הדף העסקי שלה, כך שהיא לא תצטרך להיכנס אליו בכלל.

מבינים? מי שלקחה חלק פעיל בפיתוח הפייסבוק לא מתקרבת אליו, והיא לא היחידה. שמעתי פעם על בעל מפעל לנקניקים, שיום אחד הגיע אליו הביתה אחד השכנים וביקש קצת נקניק. בעל המפעל אמר לו, "מצטער, אני לא מכניס סחורה כזו הביתה...". לא מעט בכירים בתחום הטכנולוגיה מגבילים את השימוש של בני משפחתם במכשירים והאפליקציות שהם עצמם מפתחים – הידוע שבהם היה סטיב ג'ובס, מפתח האיפון, שהגביל את השימוש במכשיר בביתו שלו... ומה אנחנו נגיד?

בשבוע שעבר דיברנו באופן כללי על חדירת הטכנולוגיה לחיינו ועל האופן שבו היא תפסה אותנו 'לא מוכנים'. היום ננסה להבין את מקור המשיכה של המכשירים הדיגיטליים. למה אנחנו כל כך מתפתים לגלוש שעות ארוכות, להיכנס לפיד שוב ושוב, "לבדוק" את הטלפון ללא הרף, להיות מחוברים בלי הפסקה? התשובה האינטואיטיבית היא 'יצר הרע', אבל התשובה העמוקה יותר היא: כסף!

אם נדמה לכם שיש משהו אקראי בסמארטפון או ברשת החברתית האהובה עליכם, תחשבו שוב. חברות הטכנולוגיה הבינו מזמן שכל דקה שאתם מחוברים אליהן שווה להן המון כסף. בזמן הזה תראו מודעות והצעות שיווקיות שיעשו אותן יותר עשירות. ככל שה'התקשרות' שלכם אל הרשת או אל המכשיר תהיה חזקה יותר, תשתמשו בטכנולוגיה שלהן יותר שעות. וככל שתיכנסו יותר לאפליקציות, תשלחו יותר הודעות, תפרסמו יותר פוסטים, תעשו יותר לייקים ותראו סרטונים מטופשים על דב פנדה רוקד – הם ירוויחו יותר.

רוצים להבין כמה הם מרוויחים? רק כדי לסבר את האוזן, בשנת 2018 חברת פייסבוק נהנתה מהכנסות מפרסום בסך 55 מיליארד דולר. הרווח הנקי שלה, אחרי ניכוי הוצאות ומשכורות וכל השאר, היה, תקשיבו טוב, למעלה מ-22 מיליארד דולר! אבל זה עוד כלום: באותה שנה הרוויחה גוגל (רווח, לא הכנסה) למעלה מ-136 מיליארד דולר, יותר מהתקציב השנתי של מדינת ישראל! הכסף הזה מגיע רובו ככולו מהגולשים, ויותר נכון – מהשימוש שלנו.

בית מדרש
לחינוך הוראה
לחננה - לחינוך - להתחדשות

”הרבנות,
זה הכח הרוחני
הגדול,
הכח החשוב
אשר יצר תמיד
את דעת הקהל
בישראל”
(הרא"ה קוק)

**בית מדרש
לרבנות הקהילה**

הכשרת רבנים לקהילות בארץ ובחול

**בית המדרש פותח
מחזור לימודים חדש בשנה הבאה**
ומזמין אותך להצטרף לחבורה לומדת ומפירה
השואפת להיבנות לרבנות קהילתית
מתוך חיבור לעם ישראל ולאתגרי השעה

לימודי הלכה מעמיקים, תוך מפגש עם שאלות
הלכתיות ופסיקה מעשית של רבני קהילות

לימוד שיטתי בתנ"ך ובאמונה בהתייחסות לאקטואליה
ולאתגרי זמננו

הכשרות והעשרות מקצועיות במגוון התחומים בהם
עוסק ופועל רב קהילה

מפגש ושימוש רבנים מכהנים

מלגה גבוהה למתאימים | מגורים במקום

פרטים והרשמה:
בית מדרש מר"ץ 02-5339102 | הרב דני 052-6071300 | הרב עוז 058-5343811

שלם וקח עוד היום אצלך בבית

מיחסני חשמל

הרשת הזולה והמשתלמת בישראל

רק עד יום ראשון!! אל תפספסו!!

הנחת מע"מ

בנוסף
למבצעי
הרשת

נוספת

מכונות כביסה, מייבשים, תנורים, מדיחים, מקררים, מקפיאים, כיריים, שואבי אבק, מכונות גילוח, מכונות תספורת, מגהצים, מעבדי מזון, סירי בישול, מטחנות בשר, קומקומים, כיריים חשמליות, מיקסרים מהמותגים:

LIEBHERR

PHILIPS

אלקטרה

Sauter

Miele

הטבה תינתן
בהצגת קוד קופון:
KAROV

שעות פתיחה: בימים א'-ה': 09:30-22:00 שישי וערב חג: 09:00-15:00 מוצאי שבת וחג: חצי שעה מצאת השבת עד 23:00
תוקף הקופון עד 30.6.19 בהצגת קופון | מוגבל לקופון אחד ללקוח בסניפי הרשת | אין כפל
קופונים | מינימום 100 פריטים במכירה | המחירים אינם כוללים הובלה | אין כפל הנחות ומבצעים

קונים חדש ממחזרים ישן מאי

לקוח יקר, הינך זכאי לפינוי מוצר ישן מהבית ללא עלות בעת רכישת מוצר חדש במחסני חשמל. יש לתאם פינוי מראש. בחסות

payngo.co.il

*5018

מה אהבתי

הרב יונתן זקס

פרשת קרח | מחלוקת לשם שמיים

לו ולא להלך בגדולות ובנפלאות ממנו.

אחר כך פנה משה אל דתן ואבירם, בני שבט ראובן. מן הסתם התכוון לומר להם דברים אחרים, שכן מקור תרעומתם היה אחר מזה של קורח. אבל הם סירבו לפגוש את משה – עוד סימן לכך שלא את האמת הם חיפשו. הם מרדו מתוך עלבון עמוק על כך ששבט ראובן, בכור בני ישראל, הורחק לכאורה לגמרי מצלחת הכיבודים.

העצמות עלה עתה מדרגה. שכן בפעם האחת והיחידה בחיינו, משה תלה את המשך מנהיגותו בהתרחשות נס: אם פמות כל האדם ימתן אלה ופקדת כל האדם יפקד עליהם, לא ה' שלחני.

אך כילה משה את דבריו אלה, ונתבקע האדמה אשר תחתיהם. המורדים ירדו והם וכל אשר להם חיים שאלה (שם, לב-לג). קשה לדמיין פסיקת דין דרמטית יותר. ה' הראה, מעל כל ספק אפשרי, שמשה צדק והמורדים עוולו. ובכל זאת הוויכוח לא נגמר. וכאן טמונה חריגותה של פרשתנו. בלי להתנצל, בלי להתחרט, בא העם למחרת ובפיו תלונה חדשה, הפעם לא על מנהיגותו של משה אלא על הדרך שהוא בחר לסיום הוויכוח: "ויילנו כל עדת בני ישראל ממחרת על משה ועל אהרן לאמר, 'אתם המתם את עם ה'!" (יז, ו). בדבריהם מובלעת טענה מעין זאת: אולי אתם צודקים, אולי קורח טעה, אבל האם זאת דרך לנצח בוויכוח? לגרום ליריבים להיבלע חיים באדמה?

הפעם, ה' הציע דרך חדשה לגמרי ליישוב המחלוקת. הוא אמר למשה להורות לכל נשיא-שבט לכתוב את שמו על מטהו ולהביאו אל אוהל מועד. על מטה שבט לוי נכתב שמו של אהרן. אחד המטות יפרח, וזה יהיה האות כי שבט הזה בחר ה'. כך עשו, ולמחרת בבוקר חזרו וגילו כי מטה אהרן הוציא פרח והציץ ציץ וגמל שקדים. בזה נגמר סוף הוויכוח (שם, טז-כד).

פריחת השקד במטהו של אהרן נחווה כסמלית מאוד. השקד הוא עץ הפרי הראשון הפורח בחורף, ופרחיו הלבנים הם הראשונים לבשר את האביב שפדרך ואת החיים החדשים המתקמים ברחם האדמה. הנביא ירמיהו ראה בחזונו הראשון מקל שקד, וה' ביאר באוזניו כי זהו סימן לכך שהוא "שוקד" על מימוש הבטחותיו (ירמיהו א, יא-יב). פרחי השקד הזכירו את פרחי הזהב במנורה שאהרן העלה מדי יום את נרותיה במשכן (שמות כה, לא; לז, יז). "ציץ" השקד מזכיר את ציץ הזהב הטהור שהכהו הגדול ענד לראשו, ואשר עליו נחרתו המילים "קודש לה'" (שמות כח, לו). המטה שהיה לענף שקד פורח הוא אם כן לא רק סימן לצדקת אהרן, אלא גם סמל רב פנים של חיים, אור, קדושה והשראת שכינה.

משה ענה לקורח בשפה שהוא מבין, במפגן כוח. ה' ענה בדרך אחרת, והראה שמנהיגות אינה התנצחות אלא הצטנעות.

סיפור קורח בכללותו מלמדנו על טיבה ההרסני של המחלוקת לשם ניצחון. בעימות מסוג זה, המבוקשת אינה האמת אלא העוצמה, והתוצאה היא ששני הצדדים סובלים. אם ניצחתי – הפסדתי. אבל אם ניצחתי, גם אז הפסדתי, כי כשצמצמתי אותך צמצמתי את עצמי. גם למשה זה קרה: מרגע שנכנס לוירת ההתנצחות חשף עצמו להאשמות בסגנון "אתם המתם את עם ה'". מחלוקת לשם כוח היא תרחיש שכולם בו המפסידים.

היפוכה הוא המחלוקת בשם האמת. אם ניצחתי, ניצחתי. אבל אם הפסדתי, גם אז ניצחתי, כי התבוסה בפני האמת היא סוג התבוסה היחיד שהוא גם ניצחון.

היהדות מכונה לעיתים "תרבות של מחלוקת". היא הדת היחידה הידועה לי שכתבי היסוד שלה – התנ"ך, המדרשים, המשנה, התלמוד, ספרי ההלכה הגדולים וספרות פרשנות המקרא – הם אסופות של מחלוקות. על כך תפארתה של היהדות. השכינה שורה לא בקול האחד המעומת עם קול אחר, אלא במכלול הקולות שבשיחה.

במחלוקת בשם האמת שני הצדדים מנצחים, כי כל אחד מהם מעוניין להקשיב לדבריו של משנהו, ועל ידי כך הוא צומח. במחלוקת שהיא חיפוש משותף אחר האמת הצדדים משתמשים בתבונה, בהיגיון, בכתבים משותפים ובראות כבוד משותפת כלפיהם. הם אינם טוענים לגופו של אדם, אינם מסלפים, אינם לועגים ואינם נוקטים סחיטה רגשית. שניהם מוכנים לומר "טעיתי" אם כך יתברר. המנצח לא ינפח את זוהו, המפסיד לא יתייסר ולא יזעם.

פרשת קורח היא הדוגמה הקלאסית למחלוקת המחריפה כדי חרפה. בית הלל ובית שמאי מזכירים לנו שאפשר אחרת.

המרד של קורח ועדתו לא היה רק המרד הקשה ביותר בשנות המדבר. הוא היה יחיד במינו בשל אופייה של המתקפה הישירה על משה ואהרן. קורח וחבריו האשימו את משה, בעצם, בנפוטיות, בכישלון, ומעל לכול במרמה: שהוא מייחס לקב"ה החלטות וחוקים שהוא טיכס בעצמו למטרותיו האישיות. המתקפה חמורה כל כך שחז"ל ראו בה אבטיפוס למחלוקת מהסוג הגרוע ביותר:

כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים. ושאינה לשם שמים, אין סופה להתקיים. איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים? זו מחלוקת הלל ושמאי. ושאינה לשם שמים? זו מחלוקת קרח וכל עדתו (משנה, אבות ה, יז).

האבחנה היסודית היא, אם כן, בין שני סוגים של עימות: מחלוקת לשם חקר האמת לעומת מחלוקת לשם ניצחון. תובנה זו חיונית לפענוח פרשת קורח, שכן מזדקרת בה לעינינו אי-התאמה בין דברי המורדים לבין כוונתם. הם אמרו שהעם אינו צריך מנהיגים. כולם קדושים. אלא שמתשובתו של משה עולה בבירור שהוא זיהה במילים הללו כוונה אחרת לגמרי:

ויאמר משה אל קרח, "שמעו נא, בני לוי! המעט מכם כי הבדיל א-לקי ישראל אתכם... ויקרב אתך ואת כל אחיך בני לוי אתך – ובקשתם גם כהנה?" (במדבר טז, ח-י).

לא קהילה בלי הנהגה הם דורשים – אלא קהילה בהנהגתם שלהם. הרטוריקה של המורדים מבטאת לא בקשת אמת אלא רדיפת כבוד, מעמד וכוח.

אפשר להיווכח בכך מהמשך מהלך המאורעות. תחילה, משה הציע מבחן פשוט. המורדים יביאו למחרת היום מנחת קטורת, וה' יראה למנחתו של מי הוא שועה. אם השאלה היא מה ה' רוצה, הבה ניתן לה' להחליט. לו הייתה שאלת האמת השאלה היחידה כאן, משה היה מסתפק במבחן זה. אך משה לא עצר פה. כפי שראינו במובאה לעיל, משה הציע לקורח להסתפק בכבוד שיש

הסמכה לרבנות לקהילות בתפוצות

תכנית הסמכה בת שנתיים, הכוללת לימוד מעמיק של סוגיות הלכתיות ואקטואליות ברבנות ובהנהגת קהילה

במקביל ללימודי ההסמכה תתקיים הכשרה זוגית לקראת שליחות במסגרת מכון שטראוס-עמיאל

מלגה חודשית בתקופת הלימודים כ- 2,800 ש"ח

מיועד לזוגות דוברי שפה זרה, עד גיל 35 אופציה למגורים בקמפוס בגוש עציון הלימודים מתחילים באלול - הרשמו עכשיו!

שליחת קו"ח 02-5880905 @dani@ots.org.il
straus.amiel www.otsamiel.org.il (של שני בני הזוג)

למנוח איך התזורה משגיבת נפש

תוכנית תלת שנתית

לימודי בוקר או ערב

שני בוקר | 9:30-14:15

רביעי ערב | 16:30-21:15

יחס אישי

קבוצות מגובשות

אווירה משפחתית

פגישות אישיות עם המרצים

יצירת קשר

מוריה 052-6980522

machonmeshivatnefesh@gmail.com

אוי ישראל רח' קרן היסוד 22 ירושלים

משיבת נפש - הכשרה למכוונות רוחניות

במכון משיבת נפש לומדים תורת הנפש היהודית ובניית כלים מעשיים מתוך התורה עצמה

התורות והכלים נלמדים בגישה ייחודית
שפותחה על ידי ר' הרב דניאל סטבסקי שליט"א
מתוך מבט מעמיק וניסיון רב
בהבנה ובהכוונת נפשות ישראל

התוכנית מתאימה למטפלות,
נשים שרוצות לעסוק בהכוונה
ונשים שרוצות לקבל כלים להעצמה עצמית.

לוחות מסודרים לניצוב

הצעה לכוונה

ב"מזמור שיר ליום השבת"

יואל שפיץ

השבת משולה לעץ עתיק הנטוע בנופי הזמן. מסביב לעץ פורחים עשבים ונובלים עמים, גדלות תרבויות, ומתמוטטות מחשבות אדם - ועצת ה' ושומרי שבתותיו לעולם עומדים. מעבר לזמן, מעבר למקום, בפעימה איטית ושבועית. השבת שומרת על ישראל.

את המזמור שלנו מלווה ההתבוננות לפיה מנוחת השבת נמשלת לאיטיות שבצמיחת העץ ולנחת המכוונת של האדם הזקן - בהתאם לכך, הפעם גם ההתעוררות שלנו לתפילה תהיה עמוקה יותר ודרמטית פחות. ובכן - נבוא בשערי המזמור.

יום שכולו טוב

מזמור שיר ליום השבת. טוב להדות לה' ולזמר לשמך עליון. להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות. עלי עשור ועלי נבל עלי הגי'ן ככנור. פי שמחתני ה' בפעלך במעשי ידיך ארנן. מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבתך.

יום השבת מעורר אותנו להתבוננות "מפולשת" בימי השבוע. מתוך הנחת של שבת נראים גם רגעי האור וגם רגעי החושך - כרגעים המוארים באור ה'. הפסוקים המצוטטים לעיל נעים בין שם הוי"ה הגלוי, לבין שמך עליון הנסתר, בין החסד של הבוקר לבין אמונת הלילות, בין הרגעים בהם אנו רואים בחוש את גדלו מעשיך לבין הרגעים הקשים בהם אנו רק חשים בלב כי מאד עמקו מחשבתך.

בימי החול, בהם דעתנו מטורפת עלינו והמציאות משליכה אותנו מצד לצד, אין לנו פנאי ונחת להתבוננות שכזו. בימי החול, אנו בוכים על העצוב ושמחים על השמח. אך ביום השבת, מזמין אותנו המזמור להתבוננות אחרת. בחסידות ידוע, כי גדולי האדמו"רים הזהירו מאוד את החסידים שלא לבכות בשבת. לצערי, שניים מחבריי הטובים - אחיקם עמיחי הי"ד ובניה שראל הי"ד נרצחו ביום שישי - ואני זוכר היטב את המעבר בין הבכי וההלם של יום שישי לבין הזהירות שליוותה אותי באותן שבתות קשות, לבל אבכה ולבל אראה צער בפרהסייה. באותן שבתות התכנסנו מספר חברים, ולא דיברנו כלל על העצב הנורא שהיה בליבנו - שבת היא מלזועק ורפואה קרובה לבוא. העיקרון לפיו אסור להצטער בשבת ילך ויתבהר בהמשך המזמור, אך אולי כאן כדאי להזכיר עוד מנהג חסידי יפה שנוגע באותו עניין. בחסידות אלכסנדר, אליה שייכת משפחתי, נוהגים שלא לברך בברכת "לילה טוב" בשבת. לפי המנהג, בשבת מברכים לפני השינה בברכת "שבת שלום" מפני ששבת היא יום שכולו טוב ואין בה כחינת "לילה" ו"חושך" כלל.

ישראל שומרים את השבת או השבת שומרת על ישראל?

איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת. בפרח רשעים כמו עשב ויציצו כל פעלי און להשמדם עדי עד. ואתה מרום לעלם ה'. פי הנה איביך ה' פי הנה איביך יאבדו ותפרדו כל פעלי און. ותרים פראים קרני בלתי בשמן רענן. ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה אָנְי.

המזמור פותח לנו צוהר להתבוננות המוארת - ימי החול הם הימים בהם

המזמור שלפנינו נובע כולו מהתבוננות בשתי תופעות טבע, שהן אמנם פשוטות - אך נושאות סודות עמוקים: העצים והזקנה. כדי להיכנס אל תוך המזמור הזה, ארצה לשרטט בקצרה את שתי התופעות הללו, ומתוכן - נבוא אל המזמור.

על עצים, סבלנות וזמן

באמצע המאה התשע עשרה (למניינם) ערך מרק טווין, הסופר האמריקאי, מסע בארץ ישראל. את הרגע בו הגיע אל המבצר העתיק שבשמורת הבניאס מתאר טווין כך:

"תמהנו כיצד יכול מבנה כה מוצק להתערער אפילו על ידי רעש אדמה - נבצר מאיתנו להבין איזה כוח שבעולם הפך את מבצר הבניאס לתל חורבות. אולם, כעבור זמן קצר גילינו מה הוא הכוח המחריב את המבצר - ופליאתנו רבתה שבעתיים. בסדקי החומות הרחבות נפלו זרעים, והזרעים נבטו, הנצרים הרכים והזעירים התחזקו, הם גדלו ושגשגו. בלחץ מתמיד ובלתי מורגש הפרידו בין האבנים ועתה ממיטים הם כיליון חרוץ על יצירה כבירה זו אשר אפילו רעש אדמה לא יכול לה".

הקטע הקצר הזה אהוב עלי במיוחד משום שהוא מבטא יפה את כוחו העצום של עץ. גדילתם של העצים אינה נראית לעין, היא יום-יומית אך ארוכת טווח, ועל האדמה שסביבנו, העצים הם היצור החי המבוגר ביותר שישנו. תארו לכם - ישנם עצים בארץ ישראל שהאר"י הקדוש, הרמב"ן ואולי אפילו רבי יהודה הלוי נחו בצילם. נראה, כי כוחו הרב של העץ נובע דווקא מסבלנותו הרבה, בשונה מפרחים ומעשבים, קשה מאוד לשים לב לגדילה של עץ, הוא פשוט עומד שם - ובעיקשות "עצית" מנצח את כולם - את האדם, את האבן, את מזג האוויר, ואת הזמן.

סתירת זקנים - בניין

אחת האמירות של חז"ל שמלוות אותי לאורך שנים היא האמירה לפיה: "אם יאמרו לך ילדים בנה בית המקדש אל תשמע להן, ואם יאמרו לך זקנים סתור בית המקדש שמע להן, מפני שבנין ילדים סתירה וסתירת זקנים בנין" (תוספתא מסכת עבודה זרה). אני חושב שכוחו של המשפט הזה הוא בניגוד המוחלט לאינטואיציה המודרנית שלנו ולאופנת הרחוב המקובלת כיום. אופנת הרחוב טוענת כי עצם העובדה שרעיון הוא חדש כבר מקנה לו את הזכות להיות "נכון", ובעצם העובדה שמאן דהו הוא צעיר יותר, כבר חזקה עליו שהוא חכם יותר מן המבוגר ממנו. הרעיון לפיו "בניין צעירים סתירה" מזכיר לנו כי ייתכן ועשייה מסוימת, אשר ברגע הראשון נראית מבהיקה ונוצצת, עשויה להתגלות בהמשך כדרך ללא מוצא וכזבזב זמן וכוח לריק. לדברי התוספתא, כוחו של הזקן הוא ביכולתו "לסתור", כלומר לא לעשות. לומר: "זה לא רעיון טוב" או: "זוהי דרך ללא מוצא". הצעיר נושא במותניו המון כוח, אך הכוח הזה מתפורר לכל עבר בקול רעש גדול. הזקן - כוחו בביתו, הוא חושב צעד הלאה ורואה את הנולד. לדברי חז"ל, האמת הזו היא כה תשתיתית עד שאפילו אם הצעיר אומר לך לבנות את בית המקדש, ואילו הזקן אומר לך להרוס אותו - עליך להקשיב לדברי הזקן.

meserGO הפצת מסרים בקליק
הודעות SMS ● שיחות IVR ●
דיוור אלקטרוני ● צ'אט בוטים ●
www.meserGO.co.il 072-330-6060

קרוב אליך
לקבלת העלון לפני כולם
ננסו לכתובת או סרוקו את QR
bit.ly/karov

האושר לא טמון בעוד פעולה ובעוד עשיה כי אם בקדשת השכיטה. עם ישראל משול לתמר השתול בבית ה' המצמיח פרי מתוק גם במדבר המציאות, משום שהוא יודע היכן לחפש את המים. בהגיע שבת, כל עם ישראל מתחבר אל הזקנה הזו, אל אריכות הפנים, אל רפיון המצח, אל מנוחת העץ. בשבת אנו נזכרים כי לא כל מה שנוצץ הוא זהב, ומזמינים את המציאות כולה וגם את עמי תבל (שנמצאים מחוץ לנו אך גם בליבנו פנימה) להביין את סוד הזקנה.

שולטת המיידיות והמהירות. ימי החול הם ימים בהם צצים עשבים על פני השטח, ומראה העיניים עשוי להטעות. לא במקרה מכוונים בפסוק האנשים שאין בראשם בינה בתור איש פער - הסיבה לכינוי הזה נובעת מכך שהמילה "בער" בעברית משמשת תיאור גם לאכילה של עשב, להסתפקות במה שעולה על פני השטח. מזמור זה, אשר המקובלים הקפידו לאומרו דווקא בשדה, מסיט את מבטנו מן העשבים - אל העצים. ההתמקדות בעץ משיבה לנו את התודעה לפיה השבת היא כוח הגאולה הנטוע בזמן. השבת היא כוח הפועם לאט, פעם בשבוע. הולם בשקט ושוחק את האבן של המציאות בסכלנות - אך סוף השבת לנצח. המודעות של השבת נטועה ברעיון לפיו אתה מרום לעלם ה'. ממש כמו שורשי העץ - מחשבותיו של ה' נטועות עמוק מאוד מתחת לפני המציאות, ורק לעיתים מזומנות, ולאחר תקופות, אנו רואים את מעשיו הגדולים מאוד, אשר כמו נופו של העץ מתקדמים באיטיות ומייצרים צל אשר תחתיו חוסים בני אדם. במזמור זה, השבת משולה לעץ עתיק הנטוע בנופי הזמן. מסביב לעץ פורחים עשבים ונובלים עמים, גדלות תרבויות, ומתמוטטות מחשבות אדם - ועצת ה' ושומרי שבתותיו לעולם עומדים. מעבר לזמן, מעבר למקום, בפעימה איטית ושבוועית. השבת שומרת על ישראל.

קהילה עם בנישמה בחיפה

עם זקן

צדיק כתמר יפרח כארז
בלבנון ישגה. שתולים
בבית ה' בחצרות אלקינו
יפריחו. עוד ינובון בשיבה
דשנים ורעננים יהיו.
להגיד פי ישר ה' צוררי ולא
עולתה בו.

כבר בתקופת חז"ל גינו אומות העולם את עם ישראל על כך שהוא עם עצלן, עם שקובע לו מנוחה פעם בשבעה ימים. הדורות חלפו, רעיונות עברו, וכיום רוב אומות העולם שובתות אחת לשבוע. אותן תרבויות צעירות ורועשות שגינו את ישראל פסו מן העולם, ותחתיהן קמו תרבויות רועשות אחרות. השבת ניצחה אך המאבק בין התזזיתיות של ימי החול לבין מנוחת השבת עדיין נמשך:

שהרי, גם עבור עובד ה' הניסיון לא פשוט כלל, מדוע לשבות בצורה חמורה כל כך כאשר סביבך כולם נעים ומתנועעים? מדוע אנו לא עוברים את 'תחום שבת'? למה לא לטלטל חפצים כאלה ואחרים?

להבנתי, הפסוק האומר כי עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו רומז על כך שבשבת אנו מתחפשים לזקנים. הזקן עושה מעט אך כל עשיה שלו מדודה. הצעיר מלא רעיונות וכוחות אך ממש כמו העשב כוחו עלול ללכת לריק. הזקן, לא נבהל ממראה עיניו, ויודע את דרכו של הזמן. כמוהו, גם עם ישראל אינו נבהל ואינו ממהר לעשות מעשים, הוא יודע את כוחה של הקשתה. עם ישראל יודע כי

"לגור בחיפה זה להשפיע על הצביון היהודי בבירת הצפון. בואו והיו שותפים!"

הרב שמואל ששון, ראש הגרעין התורני בהדר

*הגרעין התורני הדר בחיפה
קולט לשבחות חצלות!*

מיזמים בתחום זהות יהודית

מוסדות חינוך מעולים

מוסדות השכלה גבוהה

קהילה צבעונית ומאוחדת

מקומות תעסוקה והייטק

תחבורה ציבורית נוחה

צרו קשר! דניאל 0543331374 • תמי 052-6940960 חפשו גרעין הדר

MORANSASTI@GMAIL.COM | הדסה סאסי

יהי רצון

הסיפור הבא:

יום לפני כן, התקיימה האזכרה של אמו. היו חסרים ארבעה גברים למניין. אחרי שעה ארוכה הנוכחים כבר התחילו לקפץ בעצבנות. "את לא מבינה כמה רציתי שתהיה לה תפילה כמו שצריך, ופתאום, משום מקום צץ לו איזה בחור, ואז, עוד שלושה גברים. ואותו בחורצ'יק לא רק שניהל את הטקס, אלא גם אמר דברי תורה מרגשים ואיכשהו, בשניה שסיימנו - כל החבורה הזו נעלמה. אז תאמיני לי כשאני אומר לך, שאם אתה מאוד מאוד מאוד רוצה משהו, וזה יכול להיות כל דבר, ואתה מבקש מהקב"ה, אז הוא יושיט לך עזרה".

ידעתי שהוא צודק, שכן על אף שזה מצטייר משעשע ומטופש עד מאוד, בעומק העומקים אותו החטיף היה בדיוק מה שרציתי באותו הרגע, וכשאין שום מקום אחר ללכת אליו, והשבת כבר מתדפקת על הדלת, למצוא אחד במקום שבו לא מצאו אותו אחרים, היה רגע קטן אבל מכונן של מילוי הרצון. "טוב, אתה יודע" השבתי בחיך, "אחד מקבל ארבעה מלאכים. השני מקבל חטיף. ככה או ככה, אפילו על הרצון לאפרופו' מבקשים".

חצי רוצה להיות שלם

הרצון, אומר הרב קוק, מְכַרָּח הוא לְהִיּוֹת פּוֹעֵם בְּחַיִּים. הוא מקור החיות, הכל תלוי בו. שכן אדם שכבר לא רוצה דבר, חלילה, מה כבר נותר שיחיה עבורו. כל קני האשר וההצלחות הרוממות, שֶׁלֵב כָּל אָדָם כָּל כֶּף עוֹרָג לָהֶם, אֵינָם פִּי אִם תּוֹלְדוֹת מִנְקֵדַת חַיִּים מְלֵאָה זו. רצון האדם, כִּמְה נִשְׂא וְנִשְׁבָּב הוּא, כִּמְה יִשׁוֹת מְצוּיָה בּוֹ. כִּמְה תְּהוֹמֹת עֲנָג וְעֵדֶן שֶׁל טָהָר וְעֵז סְפוּגִים בְּקָרְבוֹ. יותר מזה, הוא אומר. הרצון הוא דבר מקודש. צִנּוּר שֶׁל הָאוֹרָה הַאֲלֹהִית, הַגְּבוּרָה וְהַטְּהוּרָה, הַמְשַׁתְּפֶכֶת תְּמִיד בְּנִשְׁמָתוֹ. ולכן צריך לפתח אותו ולעבודו עליו, יותר מְכָל הַכַּחוֹת כְּלָם.

ועדיין, יש דיוק מסוים שצריך לעשות, מפני שגם את הרצון יש לברר, לזכך, לבדוק לאן הוא לוקח אותי, לשאול האם הוא עתיד להוביל לטוב. כי אם נעשה הכל כְּרִצּוֹן אִישׁ וְאִישׁ, כמו שעשה אחשוורוש, התוצאה יכולה גם להיות שְׁתִּיָּה כֶּדָת וְאֵין אִנֶּס, משתה ראוותני ושכרות שנמשכת מאה ושמונים יום.

לכן, אומרים חכמים - "עֲשֵׂה רִצּוֹנוֹ כְּרִצּוֹנְךָ, כְּדִי שִׁיעֲשֵׂה רִצּוֹנְךָ כְּרִצּוֹנוֹ", מפני שכדי שהרצון יעבור ממצב של כוח אל הפועל, שלאותם מאוויים וכיסופים תהיה ממשות בעולם, חיובית, רצויה וטובה - באמת, ולא רק בעינים האנושיות שלנו, צריך לחבר ולקשר אותם אל הבורא, בהסכמה לבטל את הרצון שלנו מפניו.

איך עושים את זה? זה לא פשוט כמוכן, לכוון את רצוננו לרצונו של מקום. לעצור בכל רגע שעולים בנו מאוויים כלשהם ולומר - "ה', אני רוצה שכך יהיה - החטיף, האזכרה, האיש, הילד, ומה אתה רוצה?" ולכן, אומר רבי נחמן, ראוי לו לאדם לפתוח כל יום בכיוון של מיתרי הלב. להזכיר לעצמנו על מי אנחנו נסמכים. "וזה טוב מאוד", הוא אומר "גם אֵין אֵין צְרִיךְ לְדַאֵג וְלַחֲשׁב כָּלֵל 'אם מתנהג כְּרֵאוֹי אִם לֹאוֹ', מאחר שְׁסוּמָךְ עָלָיו יִתְבַּרֵךְ". בכל בוקר, בין ברכות השחר לבין הקפה הראשון, אני מתחילה את היום באמירה הבאה: "אֵני מוֹסְרֶת כָּל הַתְּנוּעוֹת, הַרְצוֹנוֹת, הַמַּחְשׁבוֹת, הַכִּסּוּפִים, הַמְּאוּוִיִּים, הַתְּקוּוֹת וְהַחְלוּמוֹת - שְׁלִי וְשֶׁל הַתְּלוּיִים בִּי - עַל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, שִׁיְהִי הַכֹּל כְּרִצּוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ" ויודעת שכל הרצונות שעתידיים לעלות בי, מחוברים כעת אל אב כל הרצונות כולם. ואם טוב הדבר בעיניו, אזי הוא גם היחיד שיביא למילויים.

קצת לפני פסח התעורר אצלי רצון עז לשמר את אוסף התקליטים המוקפד שלי, רובו ככולו בן שלושים שנה ומעלה, בשקיות חדשות שיחליפו את המקוריות שהיו ברובן קרועות ומפויחות. לטובת ילידי העשורים האחרונים אסביר שתקליטי היוניל העגולים של פעם היו ארוזים בקפידה: ראשית, בשקית שתמנע מהם שריטות, מעליה היה כיסוי עליו הודפס שם הלהקה והשירים שניתן למצוא על התקליט (שלעתים עוברתו באופן משעשע למדי מלעז לעברית); ומעל כל יהלום שכוה, היתה שקית נוספת שארזה את הכל.

תכננתי שברגע שיודמן לי אחפש אותן בכמה חנויות מחוץ לעיר, אבל בימי הנקיון העמוסים שלפני החג פשוט לא מצאתי את הזמן. ואז, יום בהיר אחד, רגע לפני הפסח, אני מגלה שמתחת לדירה שלי נפתחה לא אחרת מאשר... חנות תקליטים. נרגשת מאוד נכנסתי אל החנות והתנצלתי מראש על השאלה הלא קונבנציונאלית שעומדת להגיע. "אין משהו שלא שמעתי קודם" אמר הבעלים בחביבות. "מה את מחפשת? אינשטיין? דילן? ארצי?" "שקיות" השבתי בחשש. "שקיות לעטוף את התקליטים". אבל במקום להרים גבה, הוא רק שאל: "חבילה של חמישים יחידות, למחר - תעזור לך?" שלושה חודשים עברו מאז, ועדיין, בכל פעם בדרכי לדירה, אני עוברת ליד החנות הזו ונזכרת שגם אם הרצונות שלנו נראים לנו מדי פעם מופרכים, יש להם מקום של כבוד אצל הבורא. ולו, מצידו, יש לעתים דרכים יצירתיות מאוד למלא אותם.

רצון יראיו יעשה

בשבת האחרונה התארחנו בשבת בר-מצווה של בן משפחה אהוב מאוד. ארוזתי את מיטב המחלצות ואת הברכה, ונסעתי למרכז. רק שבין אריות המחלצות לבהלת הנסיעה, רק דבר אחד שכחתי: לאכול. מורעבת, ולא קלות, שעטתי לכיוון החנות היחידה שעדיין היתה פתוחה אבל מלבד שלל שוקולדים, יינות ואינסוף סוגים של מים מינרלים, לא מצאתי דבר. כבר עמדתי לצאת, ופתאום ראיתי אותה, שקית קטנה של "אפרופו" מציעה מבין המדפים. "תגיד לי, איפה מצאת את זה?" שאל המוכר בהפתעה, "את לא יודעת כמה אנשים ביקשו את החטיף הזה והיינו בטוחים שנגמר!" "תראה", השבתי, "כל מה שרציתי היה החטיף הזה. אז ביקשתי מה' שימציא לי. והנה - רציתי, ומצאתי". ואז, במקום להעביר את האשראי שלי, הוא סיפר לי את

רוצה לגדול בתורה מתוך חיבור לעם ולארץ? כולל 'מעוז' בלוד

- ✓ שליחות של התגדלות בתורה
- ✓ שליחות של יישוב הארץ
- ✓ שליחות של הפצת תורה

כולל 'מעוז' חוקם בעיר העתיקה של לוד, בבית המדרש של המכינה הישיבתית במקום, ברוח של אהבת תורה ובשאיפה לשקידה ולחמיקה בה.

* מסלול לימודים רגיל - הסכמה לרבנות.
* מסלול ייעודי לרבני קהילות (בשיתוף איגוד רבני קהילות).

מוזמנים להצטרף אלינו!
לפרטים: הרב איתמר בן-יעקב 050-837-0318
יוני לוי 055-225-4280

מכון אבולעפיה, מרכז ללימודי פסיכותרפיה אינטגרטיבית יהודית, שמח ונרגש להזמינם ליום פתוח בסימן השקת הספר:

שוֹבֵי נַפְשֵׁי

תרצה | 050-4054074

יום חמישי, ט'ו תמוז 2019.18.7
מרכז חיבה, רח' הרצוג 75 ירושלים

קובץ מאמרים הנוגע בחיבור המופלא בין הרוח, הגוף הנפש והאמונה מאת ד"ר מיכאל אבולעפיה.

- 15:30 < קבלת פנים ודברי פתיחה
- 16:00-16:30 < ד"ר מיכאל אבולעפיה, פסיכיאטר ילדים ונוער, ראש תוכנית המכון- האובייקט האלוקי בחדר הטיפול.
- 16:30-17:00 < רחל דסה, מרצה למדיטציה יהודית- 'שובי נפשי': להשיב את הנפש לגוף.
- 17:00-17:30 < ד"ר מולי גרוסמן- תחושת משמעות וריפוי. הפסקה
- 17:45-18:15 < גבי סטרנגר, פסיכולוג קליני- תהליכי שינוי בתפיסת דמות הא-ל אצל מטופלים בפסיכותרפיה דינמית.
- 18:15-18:45 < ד"ר מרדכי בן ארי- המטופל מאתגר, הטיפול מורכב והמטפל תקוע- הצגת מקרה למידה.
- 18:45-19:15 < ד"ר יוסי חטב, פסיכיאטר ילדים ונוער- רוחניות בטיפול, "הילכו שנים יחדיו?".
- 19:15-19:45 < הרב אליעזר קשתאל, ראש ישיבת בוגרי צבא עלי- המתיקות והברכה בתהליך הפסיכולוגי של התשובה.
- 19:45-20:15 < ד"ר שלמה שיש: חמש מעיינות של חיות האדם.
- 20:15-21:00 < דברי סיכום ושו"ת לגבי תוכנית הלימודים עם רחל אבולעפיה, מנכ"לית המכון.

מחיר בהרשמה מוקדמת: יחיד- 60 ש"ח, כרטיס זוגי- 100 ש"ח מחיר במקום: 80 ש"ח

לרכישת כרטיס ולמידע נוסף- 0733939818
מכון אבולעפיה | machon.aboulafia@gmail.com

בס"ד

« בוצר אק ארפיץ דברים בחברה הישראלית? »

תוכנית סטודנטים לפיתוח מנהיגות ויוזמות מבית פנים אל פנים מחפשת:

דרישות התפקיד:

- < ניהול מערך התשלומים, מעקב ובקרה
- < ניהול יומן ותיאום פגישות
- < ריכוז הזמנות רכש וספקים
- < ממשקי עבודה מרובים, עבודה תחת רביי משימות וצורך ביכולת למידה גבוהות
- < שליטה בתוכנת EXCEL WORD ברמה טובה מאוד

דרישות התפקיד:

- < תכנון ובניית תוכנית שנתית
- < גיוס וניהול צוות עובדים
- < בנייה והפקה של ימי שיא
- < ופרוייקטים מיוחדים
- < נכונות לעבודה אינטנסיבית
- < רקע ניהולי חינוכי - יתרון

משרה מלאה בירושלים
רק פניות מתאימות תענה
ק"ח והמלצות יש לשלוח למייל
weneedyouupl@gmail.com

פנים-19

בס"ד

בונים אנונימי בננוע

אנחנו בונים ברוך די - אנונימי אקור, חלק!!

לארגון פנים אל פנים דרושים

דרישות התפקיד:

- < בוגרי/תלמידי ישיבות בשיעור ח' ומעלה
- < ניסיון בהעברת שיעורים לנוער
- < יכולת עמידה בכיתה וניהול שיעור

דרישות התפקיד:

- < תכנון ובניית תוכנית שנתית
- < יצירתיות, ראש גדול ויכולת רתימת שותפים
- < גיוס וניהול צוות עובדים
- < עבודה עם צוותים חנוכיים - יתרון

משרה מלאה בירושלים
רק פניות מתאימות תענה
ק"ח והמלצות יש לשלוח למייל
weneedyouupl@gmail.com

פנים-19

מרימים את הכפפה

אם גם אתם חושבים ש'תורה ומדע' זה נושא שכבר העלה עובש - תחשבו שוב < סתירות בין דת למדע מטרידות הרבה פחות אנשים היום, ופתרונות טכנולוגיים הלכתיים איבדו משהו מהקסם שהיה להם בעבר, אבל הדבר הבא כבר כאן, והוא עדיין בחיתוליו: סינתזה.

מאיר קליין

השידוך בין הלמדנות הגמרתית-הלכתית שמתקיימת בין כתלי המכון הגבוה לתורה, לבין העולם הקבלי-חסידי של הרב גינזבורג הוא לא שגרתי. נראה שמישהו ממארגני הכנס זיהה את קווי הדמיון שמתחת להבדלים. אלה שתי יוזמות חדשניות ומקוריות ששואלות כיצד יכול המדע להפרות את החשיבה התורנית. בחדרי חדרים, בשתייהן מקננת תקווה - גלויה או סמויה - שגם התורה מצדה תתרום למחקר המדעי.

לא עוד שפחה

בין המרצים ביום העיון היו גם עורכי שני הספרים החדשים, הרב משה גנוט והרב ניר מנוסי. שניהם בוגרי אוניברסיטאות, שניהם תלמידי הרב גינזבורג ושניהם מרצים בבית הספר שלו לתורת הנפש. משה, עורך הספר באנגלית ("Wisdom: Integrating Torah and Science"), הוא ראש מכון 'יקיע', המפיק תוכניות לימודים

המכון הרב ד"ר יהודה אלטשולר בפתחת יום העיון, "שזוכה לארח אירוע שלא יכול להתקיים באף אוניברסיטה אחרת וגם לא בשום ישיבה".

מסקירה מהירה של הקהל המגוון, אפשר היה להתרשם שהרב אלטשולר צודק: סטודנטים מגולחים למשעי בעלי כיפות מדודות, לצד חובשי כיפות צמר ופאות שאין להן שיעור; אנשי אקדמיה ממושקפים יחד עם חסידים בלבוש מלא; נשים במטפחות ואפילו כמה גלויי ראש.

מלבד הרב גינזבורג עצמו, הרצה ביום העיון הרב שבתי רפפורט, שהקים במכון את "פורום ניצוצות". הפורום מפגיש מדענים בכירים עם אנשי תורה ומתיימר "לסנתז שפה חדשה מהמפגש שבין ההלכה למדע", לא פחות. נקודת המוצא היא שהמחקר המדעי מציב אתגרים מחשבתיים, הגותיים, אתיים או משפטיים, ושאל האתגרים הללו יובנו גם כאתגרים תורניים - הם יסייעו לגלות חידושים מפתיעים גם בתורה.

ותר ויותר אנשים שותפים לתחושה שהיחסים בין התורה למדע לא צריכים להיות דו קיום בשלום אלא הפרייה הדדית. קשה להאמין שלשני העולמות העשירים הללו אין מה לתרום זה לזה. התחושה הזו מולידה נסיונות מגוונים ליצירת מפגש מפרה ויצירתי בין גישות, צורות חשיבה, מודלים ותבניות המיובאים מצד אחד של המתרס לצדו האחר.

ביטוי אחד לכך ניתן לפני שלושה שבועות ביום עיון שנערך באוניברסיטת בר אילן. אין שום דבר מפתיע כשיום עיון בנושא תורה ומדע מתקיים באוניברסיטה שזה המוטו שלה, אבל הפעם יש תפנית בעלילה: האירוע נערך לכבוד השקת שני ספרים של הרב יצחק גינזבורג בנושא - אחד בעברית ואחד באנגלית.

המכון הגבוה לתורה כבר אילן שימש אכסניה ליום העיון. "אני גאה במקום הזה", אמר ראש

הרב יצחק גינזבורג

"הן התורה והן המדע נובעים מתורה קדומה אחת. התורה הקדומה התפצלה לתורה נצחית המתגלה מן השמים ולידיעות מתחלפות המתגלות מהתבוננות האדם בטבע ובעצמו".

אי ודאות – במדע ובעבודת ה'

מתוך דברי הרב יצחק גינזבורג שליט"א באירוע ההשקה

חוק אי הוודאות

הפיזיקה המודרנית הפכה את תפיסת העולם המדעית: מתפיסת עולם מוחלטת, ברורה וטרמיניסטית (=בה התופעות קבועות מראש בהתאם לכללים וחוקים ידועים), לתפיסה נוזילה, אקראית ואף חסרת ודאות. אחד מהחוקים היסודיים המודרניים הוא 'חוק אי הודאות'. החוק קובע שביחס לכמה זוגות תואמים של משתנים, ככל שמבררים ומדייקים במשתנה אחד, הולך ומיטשטש הדיוק – ואף הוודאות – ביחס למשתנה השני.

לפני כמאה שנה גילו הפיזיקאים בפיזיקה שכלל שמדייקים ומתמקדים בתנועה ובמהירות של החלקיק, כך מאבדים את הבהירות ביחס למיקום המדויק שלו, ולהפך. בהמשך התברר שהדבר נכון גם ביחס לזמן ולאנרגיה. דיוק מוחלט בזמן גורר חוסר ודאות לגבי מידת האנרגיה, ולהיפך.

בהתחלה חשבו המדענים שהבעיה נובעת ממגבלות התפיסה האנושית, אך בהמשך התגלה שמדובר בטבע המציאות עצמה. מבנה העולם הוא כזה שאינו מאפשר אחיזה בו זמנית בשני המשתנים התאומים.

אלקות בפשיטות ועולמות בהתחדשות

איפה אפשר למצוא את התופעה הזו בתורה ובעבודת ה'?

אחד מיסודות החסידות הוא החילוק בין "עולמות בפשיטות ואלקות בהתחדשות" לבין "אלקות בפשיטות ועולמות בהתחדשות": בתפיסה הראשונה, הנחת המוצא הפשוטה היא קיום העולם הגשמי, הנראה לעיניים (ובכלל זה קיומו העצמי של האדם), ועל גבה מתחדשת האמונה בכורא העולם ומנהיגו. לפי התפיסה ההפוכה, ההנחה הבסיסית היא מציאות ה', אחדות ואמיתות, ודווקא קיום העולם (והאדם) הוא חידוש.

אם כן, הדוגמא הפשוטה והעיקרית של 'חוק אי הוודאות' בעבודת ה' היא ביחס בין קיומם של האדם והעולם לבין מציאות ה'. מי שתופס את העולם המוחשי כקיים, ודאי ויציב, ממילא מתייחס לה' באופן הפוך – כמוטל בספק, מעורפל ובעל קיום רעוע. לעומתו, מי שתופס את ה' כמציאות מוחלטת, ממשית, יציבה ונצחית, מתייחס לעולם כארעי, בלתי מדויק ונתון לשינויים.

אפשר לשאול מדוע אי אפשר לאחוז בשני הצדדים בפשיטות (או בהתחדשות), אבל כמו בחוק אי הוודאות, נראה שהדבר טבוע ו'תפור' באריג המציאות מטבע בריאתה.

רעיון זה מאיר באור חדש את הפסוק "אני ה' לא שנית, ואתם בני יעקב לא כליתם". רבות נדרש עליו בחסידות, וגם פרשני הפשט עסקו בו מכיוונים שונים. לפי האמור, נוכל לפרש כך: אם אכן תופסים את ה' כוודאי, נצחי ובלתי משתנה – "אני ה' לא שנית", ממילא אי אפשר להגיע לתכלית הידיעה והדיוק ביחס לנבראים, ובכללם עם ישראל – "אתם בני יעקב לא כליתם".

לבתי ספר המשלבות לימודי מתמטיקה עם מקורות תורניים. ניר, שערך את 'איחוד התורה והמדע', הוא בעל הבלוג 'הרהורי תשובה', מרצה ומעביר סדנאות בחסידות.

מה המיוחד, בעיניכם, בגישת הרב גינזבורג לתורה ומדע?

משה: "היחוד הוא הצגת התפיסה החסידית העמוקה, שהן התורה והן המדע נובעים מתורה קדומה אחת. התורה הקדומה התפצלה לתורה נצחית המתגלה מן השמים ולידיעות מתחלפות המתגלות מהתבוננות האדם בטבע ובעצמו. הדימוי לפיצול הזה בתורה הוא החלוקה של הרקיע בין המים העליונים למים התחתונים. בחסידות מדובר על כך שהפיצול הזה הוא מלאכותי ושופו להתבטל. כלומר, שלא כמו גישות אחרות, שתוהות אם בכלל אפשר ויש טעם לנסות לאחד את התורה עם המדע, לשיטת החסידות זהו אחד הייעודים של הגאולה.

"איחוד התורה והמדע כיעוד גאולי מצוי כבר אצל הרבי מלובביץ'. על בסיס הייעוד הזה, מפתח הרב גינזבורג השוואה בין קבלת המדע לתוך התורה ובין תהליך הגיור. גיור מכניס את מי שנולד לא יהודי לתוך עם ישראל. האנלוגיה הזו היא מעין מתכון, שכבר חז"ל השתמשו בו בתקופות שונות, כדי להכניס חכמות שמקורן אצל אומות העולם אל תוך התורה. אחת הדוגמאות המפורסמות לכך היא אימוץ שמות החודשים האשוריים והבבליים אל לוח השנה היהודי."

ניר: "הדבר הבולט ביותר והמיוחד בעיניי הוא המשלים העמוקים שהרב גינזבורג מביא לחיבור התורה והמדע והיחידושים העולים מהם. לפי הדימוי הקלאסי של הרמב"ם, למשל, התורה צריכה להיות ה'גבירה' והחכמות החיצוניות הן ה'שפחות' שלה. זה דימוי מאוד היררכי שמוריד את מעמדו של המדע. בתקופתנו הציג הרב יונתן זקס דימוי שוויוני יותר: הדת והמדע כשני חצאי המוח. הרב גינזבורג משלב את הציר ההיררכי והציר השוויוני בצורה מקורית. הוא מאמץ את משל הגבירה והשפחה, אך מוסיף לו את הרעיון החסידים שבפנימיות, השפחה נעלית מהגבירה! כך, מצד אחד התורה נעלית על המדע, אך במישור אחר, המדע נעלה מהתורה. זה מוביל לשוויון כמו שרצה הרב זקס, אך ממקום עמוק יותר הנותן יתרון לכל אחד מהצדדים.

"הרב גינזבורג יורד לפרטי המשל, ומתוכם מגיע לחידושים מפתיעים בנמשל. את דימוי הגבירה והשפחה הוא מפתח לאור סיפור יעקב ונשותיו, ומסיק שכמו שהיו שתי גבירות – רחל ולאה, כך צריך להבחין בין רובד הנגלה לרובד הנסתר בתורה, וכמו שהיו שתי שפחות – בלהה וזלפה, כך גם במדע צריך להבחין בין מדעי הטבע למדעי הרוח. ההבחנה הזו מולידה שפע של רעיונות מרתקים לגבי חיבור התורה והמדע והדרך הנכונה ליישמו. העובדה שבלהה וזלפה הופכות בהדרגה משפחות לפילגשים ואז לנשים השוות לגבירותיהן, רומזת לעליות המדע עד לחיבור מלא עם התורה, ועוד."

הרב גינזבורג מתבסס על הקבלה בין מודלים קבליים למושגים מדעיים. איך מנגישים מבנים קבליים למי שלא מצוי בהם, כמו מדענים למשל? משה: "קודם כל, צריך לקרוא את הספרים שניר כתב. לדעתי הוא

”שבכל אלף שנה התרחש איחוד בין החכמה האלוקית של אותה תקופה - ה'תורה' שלה, עם החכמה האנושית המתקדמת ביותר שלה - ה'מדע' שלה.”

ניר מנטזי

משה גנון

עשה את העבודה הטובה ביותר בהגשת השפה הזו לקורא שלא למד ולא שנה, או למי שמרגיש שלא ירד לעומק העניין. יש לניר יכולת מיוחדת להביא את הרעיונות ממש עד ללבו של הקורא. גם הסדרה 'שיעורים בסוד ה' ליראיו' של הרב גינזבורג מאוד מומלצת בהקשר הזה.”

ניר: ”בסוף הספר 'איחוד התורה והמדע' מופיע נספח ארוך המסביר את שני המודלים הקבליים העיקריים - ארבע אותיות שם הויה ועשר הספירות. זה נועד לכל מי שהמושגים האלו חדשים עבורו. אנו מאמינים שאנשים יכולים לרכוש את השפה הזו, וכך להיווכח בהדרגה כמה היא שימושית ופורייה. בספר יצירה מוזכרות עשרים ושתיים אותיות האל”ף בי”ת ועשר הספירות בנשימה אחת כ'שלושים ושניים נתיבות חכמה'. את האל”ף בי”ת לומדים בגן, אבל לספירות לא מגיעים אף פעם. הספירות הן האל”ף בי”ת של פנימיות התורה, ומתישהו צריך להכיר גם אותן.”

שיטות מן המזרח

האם יש תקדימים היסטוריים לרעיון של איחוד התורה והמדע? סימוכין במקורות?

משה: ”הדוגמא המובהקת והמוצלחת ביותר היא הרמב”ם, כמובן. כולם מסכימים שמורה נבוכים הוא ספר מורכב ביותר המנסה להתייחס למגוון בעיות, אך ההישג הגדול שלו הוא איחוד המדע של זמנו, שהתבסס על הפילוסופיה היוונית של אריסטו ותלמי, עם אמונת אברהם בקיומו של בורא יחיד.”

ניר: ”אחד מהרעיונות החדשניים ששולבו בשני הספרים, הוא סקירה שיטתית של התקדימים ההיסטוריים. היא מחלקת את ששת אלפי שנות ההיסטוריה לפי הלוח העברי, ומראה שבכל אלף שנה התרחש איחוד בין החכמה האלוקית של אותה תקופה - ה'תורה' שלה, עם החכמה האנושית המתקדמת ביותר שלה - ה'מדע' שלה. הרמב”ם שחי באלף הקודם הוא הדוגמא האחרונה, אך לפניו היה 'ספר יצירה' המיוחס לאברהם אבינו ש'גייר' את האסטרולוגיה, שלמה

משה: ”התפיסה הזו מתווה דרך להתמודדות עם כל שיטה שמקורה מחוץ לתורת ישראל, ואפילו שיטות תנועה ותנוחה מזרחיות. היהדות אינה סוגרת את עצמה בפני השפעות חיצוניות, אך הקו המנחה תמיד היה 'שמאל דוחה וימין מקרבת'. לאורך הדורות, חכמים הכירו בכך שצריך לפתוח את נתיב הכניסה והגיור בפני מי שבשל להיכנס לתוך עם ישראל. כשמדובר בבני אדם שאינם יהודים, התהליך מוכר ובדרך כלל נשמר על ידי שלומי אמוני ישראל, אבל ביחס לחכמות לא היתה הדרכה ברורה כיצד יש לנהוג. ממילא - הכל נכנס, ויהודים יראי שמים עומדים נבוכים מול כל מחקר חדש במדעי החברה, בכלכלה, בחינוך וכו', שכביכול אמור לחייב אותם כאנשים משכילים. האנלוגיה לתהליך הגיור מכניסה את ממד הגבורה והדין הנצרך בסיטואציות כאלה, את ה'שמאל דוחה'.

”אני סבור שמי שמכיר וחי את רוח ישראל סבא ועוסק בתחום ידע או אמונת כלשהו, כשיקרא את הפרקים המתארים את תהליך הגיור הנצרך, יוכל להחליט אם, ובעיקר כיצד, להכניס את עיסוקו לכלל ישראל. עד היום לא מצאתי תשובות טובות יותר משל הרב גינזבורג לשאלה מתי

המלך שגייר את ספרות המשלים של תקופתו, ועוד. זה רעיון מאוד ספקולטיבי, אך מרתק בכיוונים שהוא פותח. שיאו של התהליך הזה הוא חיבור המדע האמפירי של תקופתנו עם התורה, והוא עדיין מחכה להשלמתו.”

איך העקרונות הללו רלוונטיים למי שלא עוסק במדע?

ניר: ”המילה 'מדע' אינה מתייחסת רק למדעים המדויקים. היא מסמלת את כללות 'החכמות החיצוניות', כולל אמנות, פסיכולוגיה, משפטים וכל דבר אחר, שעל כולן נצטוונו 'חכמה בגויים - תאמין'. השאלה העיקרית היא, מה זה בכלל 'חכמה בגויים תאמין'? האם כל חכמה זרה שאין בה עבירה הלכתית ניתנת מיד לאימוץ על ידי אנשי התורה? הגישה שלמדנו מהרב גינזבורג היא ש'תאמין' פירושו 'תכניס תחת כנפי האמונה', כלומר, שיש לברר את החכמות, לגייר אותן. שני הספרים פשוט נותנים קווי הדרכה כלליים לגבי האופן הנכון לעשות זאת. אחת התפיסות החשובות שמוצגות בהם היא שלא עושים העתק-הדבק של חכמות חיצוניות לתוך היהדות, אלא שצריך תהליך עמוק של בירור.”

לב לב
לבדעת

מעיינותך

האגף
לחברות
יהודית
יצרים חיבור לשמה

4 הפינוס השנתי ה -
לרמיים ומחנכים

היגוד לאור חזרת החסידות

יום חמישי, ז' אב התשע"ט
אולמי גוטניק רח' בית הדפוס 11,
גבעת שאול, ירושלים

שמרו את התאריך

פרטים נוספים בקרוב

מעיינותך

- לראשונה -
לתלמידות אולפנות י"ב

רוצה
לחוות קיץ
משמעותי?

מחנה צמאה

סמינריון קיץ חוויתי איכותי במיוחד בשבילך

בחדרי האירוח המפנקים של מדרשת מעיינותך
בנפרד חב"ד בתנאי פנסיון מלאים

מועד לבנות אולפנה
מסיומות י" - י"ב
יום שני י"ב תמוז - יום רביעי י"ד תמוז
(15-17 ביולי)

< שיעורים < סדנאות < מפגשים עם
דמויות משפיעות < התוועדויות
לתוך הלילה < שחייה לילית <
קריוקי חסידי ועוד

בהשתתפות:

- הרב דוד בייץ • הרב יונתן נמדר • הרב משה שילת • הרבנית נעמי שפירא • רחמה בן יוסף • רננה שפירא • חנה כהן אלורו • חני ליפשיץ

עלות: 650 ₪
למקדימות להרשם:
450 ₪
בלבד

052-54770298

לברורים ופרטי הרשמה:
mk.maynotaich@gmail.com
או בקישור: http://lp6.me/bGaEu

תלמיד במקום כזה לא ירגיש שהוא חי בשני עולמות מנותקים (מה שבתת-מודע יכול לגרום לו להרגיש שהוא עובד חלילה 'שתי רשויות'...), אלא שעולמו הוא עולם אחד, בו דבר ה' נשמע בשני ערוצים שונים ומשלימים. החזון הזה חותר להתקדם צעד אחד מעבר לגישה הקיימת של לימודי קודש ולימודי חול נפרדים, ולשלב אותם באופנים חדשים".

משה: "עבורי, החזון הפרקטי והמידי הוא הוראת המתמטיקה בבתי הספר דרך התורה. מכל המקצועות המדעיים, הקל ביותר ל'גיור' הוא המתמטיקה - שהיא שפת המדע. למעשה, את כל תכנית הלימודים מהגן ועד סיום התיכון אפשר ללמד מתוך המתמטיקה שבתורה. כבר כמה שנים שאני זוכה לפתח את הכיוון הזה במכון 'רקיע' שלאחרונה התמזג עם מכון 'סולמות' של הרב יוסף צבי רימון, הרב של קמפוני 'לב'. מהפיילוטים שכבר נעשו אנחנו מגלים שבדרך כלל, לימוד המתמטיקה מתוך התורה מפתח את החוש המתמטי של התלמידים במידה רבה יותר מאשר הלימוד הסתמי המקובל. למשל, בגלל העניין הרב שמעוררת הגימטרייה בתלמידים, רבים מהם מצליחים לחבר בעל פה עד 1000 כבר בכיתה א'".

ניר ומשה משוכנעים שחזון איחוד התורה והמדע הוא צו השעה, מצד אחד, אך מצד שני, מימושו דורש חשיבה זהירה ומסודרת. ייתכן שהוא לא שייך לכל אחד, וייתכן ששני הספרים שיצאו לאור השנה משרים רק את תחילתו של תהליך ארוך. מכל מקום, אם הוא יקרום עור וגידים, יהיו לו השלכות מרחיקות לכת על העולם היהודי ואף מעבר לו.

בסוף הספר 'איחוד התורה והמדע' מתוארים שלושה מעגלים שיושפעו עמוקות מן החזון. במעגל החינוך הדתי, לימודי החול יתקדשו, מה שישפיע גם על יחסו של העולם החרדי אליהם. בתוך עם ישראל בכללו, יתקן האיחוד את נזקי תהליך החילון ואת הניכור שהוא יצר בין הזרמים השונים. ובמעגל האוניברסלי, מתעוררת התקווה שהתורה תהפוך למעיין חכמה שמשקה את האנושות כולה. "כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה, לקרוא כולם בשם ה'" (צפניה ג, ט).

אפשר לקיים את האמירה הידועה של הרב קוק 'החדש יתקדש' וכיצד עושים זאת בפועל".

אתגר לשר החינוך הרב פרץ

אם מדברים על הפריה הדדית, מה מקבלת התורה מהמדע ומה מקבל המדע מהתורה?

ניר: "התורה מקבלת מהמדע שלל רעיונות, משלים ודימויים נפלאים המעשירים ומעמיקים את הבנתנו בה. המדע מקבל מהתורה הסברים פנימיים לתופעות שהוא מגלה, הדרכה רוחנית ומוסרית מה לעשות עם תגליותיו, ואולי גם כיוונים חדשים למחקר ולניסויים".

משה: "אדמו"ר הרש"ב מלובביץ' הסביר פעם שלכל עניין בתורה צריך למצוא משל כנפש ומשל בטבע. בלי המשלים הללו, קשה מאוד לרדת לעומק דעתם של חז"ל בפרט ושל התורה בכלל. המדע מצדו, לפי הדימוי שלו למים התחתונים הבוכים על ריחוקם מהמלך, משווע גם הוא לנוכחות האלוהית. אין לטבע עניין להרחיק את האדם מהכרה בה' ומעבודתו. הוספת ממד אמוני למדע גואלת את הידע הרב שהצטבר מסתמיותו ומאטימותו. ובנוגע לכיוונים החדשים שהזכיר ניר, ראיתי מספר דוגמאות בהן החיבורים שעשה הרב גינזבורג הקדימו תגליות מדעיות. למשל, לפני שנים הוא העביר סמינר בנושא גנטיקה, והתייחס בין השאר לשני כרומוזומי X של האשה. במדע היה מקובל שרק אחד מהם פעיל, אבל מעיין בדרושי חסידות הסיק הרב גינזבורג שגם השני צריך להיות אקטיבי. במרוצת השנים התגלה שזה נכון".

הספרים שהופיעו 'עושים את העבודה' או שאתם מצפים להשלכות מעשיות של הקונספט החדש?

ניר: "החזון הוא מוסד חינוכי מסוג חדש, שניתן לכנותו 'מכללה תורנית' או 'ישיבה מדעית', בו ילמדו תורה ומדע באופן אינטגרטיבי לגמרי.

שלפחות פעם אחת בעלי יזכה בפייס?".
 לפתע קלטתי שאהוב לבה הוא המופשט מכל
 מופשט, שאין חקר לגדולתו האינסופית ואין
 תפיסה בהמצאותו בפרטים הכי קטנים של
 עולמנו...

זה שלום הבית האמיתי, התרונן לבי, להיות
 צמוד כל הזמן אל השותף העליון של בני הזוג,
 לאהוב אותו ולהיות קשור אליו, וממילא יש
 סיכוי לאהבת איש ואישה ולכל יתר האהבות
 המתרוצצות בשבילי הלכות השבורים.

מיד חיפשתי בפלאפון את מספרו של מי שהציע
 לי לכתוב את הספר, וכינתיים הספקתי לראות
 את הבעל הירושלמי יוצא בצעד קל מדוכן
 המזלות לקראת אשתו הממתינה לו ככלה
 לקראת חתן, ומעליהם חופת שמיים מרהיבה.

מפנקסו של חוזר בתשובה
 עודד מזרחי | ORCHOZER@GMAIL.COM

האם יש סיכוי לאהבה?

פעם התקשר אלי יהודי, שביקש כי אכתוב
 בעבורו ספר בנושא אהבת ה', עם סיפורים
 מימים עברו וסיפורים בני זמננו. אכן אין דבר
 חשוב ונעלה מהמצווה הכתובה בקריאת שמע
 - "ואהבת את ה' אלוךך בכל לבבך ובכל נפשך
 ובכל מאודך". ומאידך זה לא פשוט שכן אדם
 יזכה לאהוב בשלמות את השם יתברך בגלל
 הייסורים שהוא עובר לצד הטובה שהוא זוכה
 לה. היה נדמה לי שאהבת השם היא נחלת
 צדיקים גמורים שאין בהם מתום, ולא ידעתי
 באותה שעה מה להשיב לו.

כעבור יום חיכיתי בתחנת הרכבת הקלה ליד שוק
 מחנה יהודה. שמעתי אישה אומרת: "תודה רבה
 על הכסף שהבאת לי היום! אני מאוד מעריכה
 את זה".

ראיתי שמדובר באישה פשוטה כבת חמישים
 שנראתה מסורתית. בגלל האזניות
 שהשתלשלו מראשה הבנתי שהיא מדברת
 בפלאפון עם מישהו.

"אני חולה עליך! אין לי חיים בלעדריך".

היה ברור שהיא מדברת עם בעלה. נעים היה
 לשמוע שיש בני זוג שכל כך אוהבים זה את
 זה, זכר קלוש באחרית הימים הסואנים לגן
 עדן מקדם. הנה, בדור כה רעשני, אטום,
 מנוכר ומטורף יש אהבה, כמו שושנה בין
 החוחים.

התרחקתי מעט מהמקום. חלילה לי שאזין
 לשיחת דודים.

האישה הפשוטה התקרבה לאזור שלי,
 כאילו רצו משמייים שאמשיך להאזין לה.

"אל תעזוב אותי אף פעם!".

זו הייתה עליית מדרגה. הסתקרנתי מהו סוד
 השלום בית שלה, איך אפשר בעולם כה
 מפורד ומלא פיתויים לשמור על אהבה כה
 תמימה בין איש לאשתו?

בעודי מהרהר ראיתי שניגש לאותה אישה
 איש בן גילה, יהודי מבוגר ומעט מרושל
 כיאה לירושלמי ותיק. היא קידמה אותו
 בהנהון ראש, והוא אמר לה בקול צרוד:

"מה שלומך, אשתי?". היא ענתה לו במנוד
 ראש קל.

לא הצלחתי להבין להיכן פרחה אהבת
 הדודים. הם נראו כמו בעל ואישה שרגילים
 מאוד אחד לשני ולא מעבר לכך.

אם כן, למי היא אמרה את כל המילים ברומו
 של עולם? ! השתאיתי בקרבי.

אחר כך גערתי בעצמי, שאסור לי להרהר
 באושר האישי של אחרים, ואם זה לא יוביל
 לסיפור קצרצר, ייותר בידי רק חטא ועוון.

התרחקתי מהמקום, ולהפתעתי ראיתי
 ששניהם צועדים בעקבותיי כאילו כופים
 אותי משמייים לשמוע איזה סיפור.

הבעל ניגש לדוכן הכתום של מפעל הפייס,
 ואשתו המתינה לו במרחק כעשרים מטרים,
 קרוב למקום שבו עמדתי.

"אין לי כוח בשבילי!", אמרה האישה,
 "הוא זורק את הכסף שלנו על כרטיסי מזל",
 המשיכה.

קצת נחרדתי. הנה קיוויתי שיש אהבה
 בעולם, ומתברר לי שהיא בכלל סובלת ממנו
 וקשורה בעצם למישהו אחר...

נצמדתי לפינת הרחוב המחברת את השוק
 הסואן עם מרחבי רחוב יפו, ואז שמעתי:

"ריבוננו של עולם, אבא'לה יקר, אולי תעשה

בואו להגשים חלום חלוצי

הצטרפו להתיישבות בצפון בקעת הירדן

כולל משכיות קולט אברכים חדשים

מילגות גבוהות למתאימים
 לימוד רציני בדיבוק חברים
 ואווירה משפחתית

צילום: דניאל-פיקא

סרקו את הקוד לצפיה בסרטון על הישיבה
 או חפשו "כולל משכיות" ב YouTube

לפרטים: הרב מנחם נוביק 0509021113

סוף העולם פנימה

קחו את הנושא הכי עמוק והכי בוער, חלקו אותו לגורמים, תנו אותם ל-88 רבנים ורבניות, אנשי ונשות מקצוע, יוצרים ויוצרות שיעשו לו טיפול שורש מרענן. מה יצא לכם?

574 עמודים של משפחה: מפעל חיים בעריכת חיים ברנסון, בהוצאת ידיעות ספרים בשיתוף מכון "והלכת בדרך" שעל ידי הישיבה הגבוהה במצפה יריחו. אסופת מאמרים ראשונה מסוגה שמבקשת לגעת באומץ ובעדינות בכל מרחבי ופנינות עולם המשפחה.

ברשימה המרשימה של הכותבים ניתן למצוא את הרב פרופ' יונתן זקס, הרב יצחק גינזבורג, מניטו, הרב יהושע שפירא, הרב יעקב מדן, הרבנית נעמי שפירא, הרבנית ימימה מזרחי, ד"ר חנה קטן, ד"ר רנה רוזנברג, הרבנית נעמי וולפסון, הרב אלישע וישליצקי וצ"ל, הרב יצחק סבתו, הרב ניר מנוסי, הרב חיים נבון, הרב ליאור אנגלמן, מיכל וולשטיין, שרון רוטר, בכל סרלואי, סיון הר שפי, הדסה בן ארי, יובל פרוינד, דורון שפר ועוד ועוד.

גם הנושאים בעלי קשת רחבה: ממבטי עומק על נקודת הצמיחה של עולם המשפחה המתפורר למראה, דרך עיסוק יסודי בנושא צביון המשפחה והזהות האישית, רווקות, חתונה, ילודה, גירושין, ערך הברית, "מבית ומחוץ" ועד לכיסוי ראש (ארבעה הסברי עומק מעניינים והצעה מעשית מפתיעה).

הספר נולד מתוך הבנה שמהו קורה פה, שתהליכים בסדר גודל כזה מגיעים בתחילתו של דבר מלמעלה. יש פה בירור נוקב שצריך להיעשות, וגם אם האינטואיציות שלנו בריאות, עדיין עמוק עמוק בתוך עצמנו הדברים לא תמיד מסודרים עד הסוף. ברור לנו שיש ערך לנישואין של איש ואישה שמביאים יחד חיים לעולם, אבל כשמנסים לחשוף את הערכים והיסודות של עולם המשפחה, מתברר שלא יזיקו לנו עוד תובנות והסברים.

טיפה מים כדי לסבר את האוזן: נישואין יהודיים הם הדדיים? זה נראה כל כך חד צדדי! החתן עושה הכל והכלה פסיבית. הרב יצחק גינזבורג, הרבנית נעמי שפירא והרב ד"ר דוד מישלוב יחד עם ד"ר שפרה מישלוב מתמודדים עם שאלה זו בדרכים שונות ומרתקות. כך גם בסוגיית מקום הבית הפרטי מול התרומה הציבורית - שני מאמרים לכאורה בעלי שדר הפוך (ומשלים?), של הרב חן חלמיש ושל הרב יצחק מאיר יעבץ, כשמאמר שלישי של הרבנית ד"ר יעל אראלי מנסה לשרטט קווים בין הבית לבין החוץ.

נסיים את הטעימה בשער "דרך עץ החיים", הכולל לצד מאמר של הרב מנחם בורשטיין על "הולדת ילדים - עד כמה?" ומאמר על "אוצר ושמו ילדים" של הרבנית חיה אסתר ספקטור, גם שיתופים אישיים של רוחמה בן יוסף ושל מעיין הנדרל בנושאי אתגרי פוריות והפלות, מאמר מקצועי של ד"ר חנה קטן בנושא דיכאון לאחר לידה, סקירת תרומת הילדים להוריהם של הרב אלי שיינפלד ועיסוק ביחסי הורים וילדים (אבינועם הרש) ויחסים בין אחים (הרב נתנאל אלישיב).

בקודש הקדשים יש ארון-ברית, לוחות ושברי לוחות זוג כרובים - זכר ונקבה. זה מה שיש במקום הכי פנימי - חיבור של תורה עם משפחה. תורה של חיים. כשנראה שעולם המשפחה נשבר, כנראה שיש לוחות שניים שבדרך אלינו. והם יהיו מצופים זהב מבית ומחוץ. כדי לקבל אותם עלינו לצלול פנימה.

להזמנה כעת במחיר מיוחד - 60 ש"ח כולל משלוח: מאיר 052-430-8010

הכתבה שפורסמה לפני שבועיים, "להתחתן עם אברך", גררה גל תגובות רחב. מתוכן, היה לנו חשוב לפרסם תגובה של מאמנת שלנו במכון, שרה'לה סתיו, המביאה צדדים נוספים וחשובים למטבע.

להתחתן עם אברך - עוד נקודת מבט

כאברכית ותיקה אני רוצה קודם כל לברך אתכם שהעליתם והצפתם את הנושא החשוב הזה - התגובות הרבות הראו כמה הנושא הזה של חיי תורה עדיין נשאר הליכה של עם ישראל.

הייתי רוצה להוסיף עוד נקודת הסתכלות על הקונפליקט שהוצב - חיי צמצום לעומת האושר שבחיבור לתורה.

קודם כל קצת פרופורציות - הרבה זוגות צעירים, גם שאינם אברכים, חווים ירידה כלכלית מסויימת מרמת החיים שהיו רגילים בה - וחווים בכך אפילו אתגר של עצמאות וחיסכון. כמו כן אנשים רבים מוכנים להצטמצם בהווה למען העתיד או למען שאיפה הראויה בעיניהם. אנשים באקדמיה מוכנים ומתאמצים שנים רבות בשביל עתיד מתגמל, בני זוג שהבעל הוא קצין קרבי מקריבים הרבה משנותיהם הקדושה, שהיא עץ חיים ואושר, היא ודאי מטרה ראויה בהווה והשקעה טובה לעתיד.

ועוד משהו - בלי לזלזל בקושי או במסירות, בימינו חיי אברכות אינם בהכרח מילה נרדפת לפת במלח תאכל... היה משהו קצת דרמטי במקרה הפעור. ברוך ה' בימינו יש בתים רבים של תורה שיש בהם גם קמח, מקרר מלא ואפילו רכב לפעמים (אולי קצת חבוט), הכל לפי העניין והמצב. וברוך ה' שאנחנו חיים בדור שיותר קל מאשר בעבר, לבנות את הבית על יסודות של תורה.

ולסיום, מחוויה אישית של שנות אברכות - פרנסה לא נמדדת רק בהכנסות, אלא בברכה שיש בהן, ובשובע הפנימי והחיצוני שיש בחיים מלאים - בסיפוק ובשפע של ברכת התורה.

תודה שהארתם ותיארתם יפה את האושר והמשמעות שיש בחיים של תורה.

לת"ת יצהר

דרושים לשנה"ל הבאה:

- מלמדים ומחנכים בקודש.
- מלמד מחנך כיתת חנ"מ.
- מורי מקצועות.

- בעלי רוח שליחות ורגישות לנפש הילד.
- עדיפות לבעלי ניסיון בהוראה.

שעות משרד החינוך בהיקף מתאים!

נא לשלוח קו"ח לדוא"ל: tatben@gmail.com

סיפורי חסידים | זלמן רודמן

האמתם בי להקדישני

כי

"להקדישני" - שאילו דיברתם אל הסלע והוציא הייתי מקודש לעיני כל העדה ואומרים, "מה סלע זה שאינו מדבר ואינו שומע ואינו צריך לפרנסה, מקיים דיבורו של מקום, קל-וחומר אנו!" (רש"י)

עצמו, מדוע בכלל הוא מוטרד מגורלו של אדם שמעולם לא פגש. המחשבה הזאת העלתה במוחו תהיות לגבי עצם היותו יהודי.

לפתע חש הכפרי כעין הארה גדולה. הוא הבין פתאום, כי 'נקודת היהדות' שבתוכו חזקה הרבה יותר מכל שנות חייו ומהסביבה בה גדל. בטרם עצם את עיניו ונרדם גמלה בליבו ההחלטה לעשות כל שלא-ל-ידו כדי לפגוש את היהודי בכלאו.

הדלת בתאו של היהודי נפתחה ואיש גבה קומה נכנס פנימה. האסיר שהיה מוטל באחת הפינות, כבול בידיו וברגליו, נבהל וניסה להזדקף. סבור היה כי זהו שוב הכומר המרבה לפוקדו בימים האחרונים. למראה הזר בעל החזות הכפרית, ניכרה על פניו הפתעה.

"שלום לך", אמר הנכנס ומיד הוסיף, "אתה אינך מכירני וגם אני איני מכירך. אתמול באתי העירה ובהייתי בשוק שמעתי עליך ועל גזר הדין הנורא שהוטל עליך. ליבי נתמלא רחמים גדולים. אף אני יהודי הנני..."

הנידון לתלייה תלה בדובר עמו עיניים משתאות. חזותו החיצונית לא כללה כל סממן יהודי.

"אמש נודע לי כי עומד אתה להציל את חיך על-ידי שתמיר את דתך. ובכך דע לך, כי בשומעי זאת גברו רחמי עליך, שבעתים!"

הכפרי נתן באסיר העלוב מבט נוקב. "האומנם כה מוג-לב אתה? כלום מוכן אתה לבגוד באלוקיך ולבייש את עמך רק כדי להציל את חיך? ! ואיזה טעם יהיה לחייך לאחר מכן? ! איך תוכל להביט בפני אשתך וילדיך? !..."

הנידון למוות הביט בכפר בחוסר אונים. "האמת היא" השיב בגמגום, "האמת היא שבתחילה סירבתי אפילו לשמוע על הרעיון להמיר את דתי. אולם בימים האחרונים מרבה הכומר לבקרני

בכפר קטן אחד, לא הרחק מקומרנא, חי לו יהודי פשוט, בעל אדמות ועתיר נכסים. משחר ילדותו גדל האיש בכפר, רחוק ומנותק מחיי קהילה יהודיים. מנת החינוך לה זכה בבית הוריו הייתה זעומה עד בלתי נרגשת, ופרכות השנים נמוגה גם היא. את מעט ידיעותיו ביהדות, שכת, ואת המצוות היחידות שהכיר וקיים באופן חלקי ומשובש, זנח.

חלפו שנים והיהודי הסתלק לבית עולמו. הוא הותיר אחריו שלושה בנים שהתחלקו ביניהם בנכסיו הרבים. מטבע הדברים, התפוחים לא נפלו רחוק מהעץ שעליו צמחו והשלושה דמו לאביהם בכורותם בענייני יהדות. הם חיו ככל יתר הכפריים בסביבה ולידעה כי יהודים הם, לא הייתה כל משמעות בעיניהם.

יום אחד הזדמן בכור הבנים - לצורך עסקיו - אל השוק ההומה שבעיר הסמוכה. עודו מסייר בין הדוכנים, תר אחר סחורה, קלטו לפתע אוזניו דברים שגרמו לו להאט את קצב הליכתו. כמה רוכלים גויים עמדו וניהלו ביניהם שיחה ערה שהמילה "יהודי" חזרה ועלתה בה בתכיפות. מבין שברי המשפטים הבין כי שיחתם עוסקת ביהודי מסויים, תושב העיר, שהואשם בהאשמה פמורה כלשהי, ונידון לתלייה.

לשמע הדברים החסיר ליבו פעימה. הוא נעמד על מקומו, מתאמץ לקלוט פרטים נוספים על חטאו של היהודי, על הנסיבות שקדמו לכך ועל גורלו העגום. "אל תמהרו כל-כך לשמוח", צינן לפתע אחד הרוכלים את התלהבות חבריו, "אם יסכים להמיר את דתו, יוכל המנוול להציל את עורו!..."

זעזוע עמוק פקד את הכפרי אל מול השנאה היוקדת ליהודים שעלתה מהערת הרוכל. לפתע חש שותפות גורל עם היהודי האלמוני שמעולם לא פגש ולא הכיר. מועקה מילאה את ליבו וראשו הסתחרר. הוא המשיך משם לענייניו, אך מקרהו של הנידון היהודי לתלייה לא הרפה ממנו לרגע ולא נתן לו מנוח.

לפנות ערב, לאחר שהשלים את רשימת קניותו, סר לאחת האכסניות בעיר כדי לעשות בה את הלילה. בהיכנסו הבחין בקבוצת אורחים, שתויים למחצה, שישבו סביב אחד השולחנות ופטפטו והתלוצצו בקולי-קולות.

נושא שיחתם היה - איך לא - היהודי שנידון לתלייה. לפתע התפרץ לאכסניה גוי נוסף, גרן קומה וצולע באחת מרגליו. "חדשות טריות!", קרא והיסה את חבריו. "ספר! ספר!", דחקו בו. "אל תשאלו!... היהודון העלוב החליט להתנצר."

בבת אחת נמחו כל החיוכים מעל פני היושבים סביב השולחן. "פחדן עלוב!", קרא אחד. "אילו הדבר היה תלוי בי, הייתי תולה אותו בכל מקרה!", הביע אחר את דעתו. "חבל, הפסדנו את ההצגה הכי טובה בעיר", סיכם שלישי בנימת החמצה.

בלילה התהפך הכפרי על מיטתו והתקשה להירדם. תחילה העסיקוהו מחשבותיו על גורלו האומלל של היהודי. לאחר מכן ניסה לברר עם

וברוב דיבוריו הצליח לסדוק את נחישותו. כמו כן הודיע לי כי גם אם אתעקש למות כיהודי, ידאג הוא לכך שגופתי לא תגיע לקבורה יהודית, וכך אצא קירח משני הצדדים ואפסיד את כל העולמות".

הכפרי מצמץ בעיניו בהבנה. נראה שהשניים יכלו להתחרות ביניהם במידת ידענותם.

פתאום התנער הכפרי מהרהוריו. "שמע נא, אחי", אמר, "אציע לך עסקה: אתה לא תבגוד ביהדותך ולא תמיר את דתך. ואילו אני, מצדי, מתחייב לך בזאת כי לאחר מותך תובא לקבר ישראל..."

דמעות של התרגשות נקוו בעיני השניים, בטרם נפרדו זה מזה. הם לחצו ידיים בדומייה ובכך כמו נשבעו לקיים איש-איש את חלקו בעסקה.

כעבור ימים מספר הובל היהודי אל הגדרום שבכיכר העיר. מול עיניהם הצוהלות של המוני הגויים שנאספו לצפות במחזה, נתלה ונפח את נשמתו. האיש הפשוט והבור נשאר נאמן ליהדותו גם במחיר חייו.

לפנות-ערב הגיח הכפרי ממקום מסתור ובמהירות הבוק שחרר את הגווייה מלולאת החנק, הכניסה לשק גדול שנשא עמו והעמיסה על כתפיו הרחבות.

בדיוק באותו רגע הבחין בו שוטר והחל לרדוף אחריו. הכפרי היה חזק וקל רגליים מהשוטר וכך הצליח לחמוק ממנו. אילו נתפס ייתכן שהיה מסיים את חייו באותה הדרך ובאותו מקום ממש.

לאחר ריצה מהירה ומפרכת הגיע לבית-הכנסת שבקצה העיר. הוא הביא את הגופה אל בני הקהילה היהודית הקטנה שחיו במקום ואלו הביאוה לאחד מכן לקבורה.

עוד באותו הלילה שב הכפרי לביתו. אך עתה, לאחר כל מה שעבר עליו ביומיים שחלפו, שוב לא היה אותו אדם. הניצוץ היהודי שהוצת בו במרכז השוק ונתלהש והאיר בנפשו בפגישה עם היהודי בכלא, שוב לא כבה. בצעדים הדרגתיים החל לנהל חיים של תורה ומצוות. במשך הזמן הצליח בכור האחים להדביק בהתעוררותו את שני אחיו שחזרו אף הם בתשובה שלמה.

כחלוף שנים, בשוכו מאחד ממסעותיו, סיפר הצדיק רבי יצחק-אייזיק מקומרנא על פגישה מופלאה שהייתה לו באחת הערים דרכן חלף.

"כשהגעתי לעיר", סיפר, "פנית, כדרכי, לבית-הכנסת. שם פגשתי שלושה בני אדם שדמו מאוד זה לזה. כששאלתי לזהותם, נתגלה לי סיפורם המופלא של שלושת האחים הכפריים שעזבו את כפרם ועסקיהם, חזרו בתשובה שלמה ומאז הם מקדישים את חייהם לתפילה, ללימוד תורה ולעשיית מעשי חסד. לא יכולתי להתאפק ונגשתי לשוחח איתם כדי לתהות על קנקנם. מה אומר ומה אדבר - נשמות גדולות וגבוהות כל-כך, מזמן לא פגשתי..."

ספרי איכות לכל המשפחה
להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית: 03-9600770

זלמן רודמן
להתרגש, להחכים, ליהנות.

בעלי תשובה צריכים להעז יותר

שחר פרידמן

כמו טייס קמיקזה

"החזרה שלי לדת הייתה תהליך עמוק וארוך, היא לא הסתכמה בקבלה של מצווה זו או אחרת, אלא הפכה מן היסוד את כל תפיסת העולם ואת כל מי שחשבתי שאני. לאט למדתי להעריך דברים בבית, והנהגות שבעבר נראו לי סתמיות פתאום קיבלו נפח וחן". ביתן מסיים את השירות ועובר ללמוד הנדסה אזרחית באוניברסיטה, אבל חש בפער גדול בין שאיפותיו הרוחניות ובין המקום שהיה בו בפועל. "הפסקתי באמצע הלימודים ונרשמתי למכון מאיר - צעד שנראה כמו טיסת קמיקזה לכל מי שהיה סביבי, אולם בעיניי זו היתה ההחלטה הנכונה ביותר שקיבלתי בחיי.

"במשך חצי שנה עולם הערכים היהודי נפרש לפניי כמו עצם השמים לטוהר. אם בעבר חשבתי שיש ערכים כמו מדינה וצבא ויש ערך של תורה לידם, במכון מאיר למדתי איך שהכל זה התורה ומן התורה, ושהתורה היא הרבה יותר גדולה מכפי שתפסתי אותה לפני המכון. הייתי הולך לקורס באוניברסיטה לשם הקורס, לצד אמונתי בערכי היהדות; אולם המכון הראה לי שהכל נעשה מכח אותו אידיאל כללי אחד ושופע. בכלל, מכון מאיר העניק לי תפיסה אחדותית והרמונית יותר של המציאות".

ללמד וללמוד

"חבריי החילוניים משנות הילדות היו ונתרו חבריי הטובים ביותר. בהתחלה הם לא ידעו איך לאכול את התשובה שלי; אחר כך אמרו שאם לי זה טוב - שכך יהיה. לאט לאט מקבלה שבעל כורחם הם החלו לגלות סימני קנאה. היום אנחנו נפגשים אצלי בלילי שישי והם לא נותנים לי לישון מרוב שאלות וסקרנות. זה מעיד על צימאון גדול שקיים לדעתי במגזר החילוני, שנובע מחוסר סיפוק עמוק שהרבה אנשים מרגישים באיזשהו מקום נסתר".

נדב אביתן סבור שלדתיים יש תפקיד של ברור החילונית והשפעה עליה. "התפקיד שלנו כדתיים הוא גם להסכים לקחת את הצד הטוב שבציבור החילוני אלינו מחד, ומאידך להעז להשפיע החוצה את שיש לנו לתת. זה התפקיד שאני משתדל למלא בחיי האישיים כבעל תשובה".

מסע התשובה של עם ישראל אל עצמו, לא יכול שלא לקחת אתו את אלו שחונכו בחינוך דתי ומסיבות שונות פרשו והלכו למצוא להם חיים אחרים.

"גדלתי בבית דתי, אולם לקראת סוף היסודי מאסתי בחינוך שקיבלתי" מספר נדב אביתן. "הממסד התייחס אלינו כפס ייצור - העיקר שנצא דתיים, ולי היו שאלות שלא קיבלתי עליהן מענה. לשם מה להתפלל? למה לעשות דבר משונה כמו להניח תפילין? ובמיוחד, למה אני לא יכול ליהנות כמו חבריי החילוניים, שיוצאים לים בשבתות; בשם מה אני נמנע מזה? לא היו לממסד או להורים תשובות מספקות". אביתן נוטש. שלב אחרי שלב הוא מסיר מעצמו את החוטים המחברים בינו ובין מסורת אבותיו. עובר לתיכון חילוני, אבל אם חשב שבהחלטה אחת נחושה ניתן לחתוך את הנשמה ממקור חייה, ציפתה לו הפתעה. גם שם נותרה הנקודה שבלב ודיבור פשוט עם ה' היה בוקע מתוכו תדיר.

קיומנו על האדמה הזאת

"אם ציפיתי שבעולם החילוני לא יהיו לי עוד שאלות ללא מענה, הרי שנכונה לי אכזבה. בשיעורי תנ"ך והיסטוריה, השיעורים הנוגעים לשורשי זהותנו כאן, המורים היו אומרים דברים חסרי שחר, שיכולתי להבחין בהם בקלות בוכות החינוך הדתי שלי. אולם גם כשהעמדתי אותם על טעותם - את יתר הכיתה זה לא עניין בכלל".

שנות התיכון חולפות וביתן מתגייס ליחידה מובחרת. שם הוא לומד לראשונה בחייו שישנם דתיים מסוג אחר. "פגשתי אנשים עקרוניים, אידיאליסטיים, נחושים. גם אני באתי מרקע של אידיאליזם והייתי מדריך בתנועת בית", אולם רק אצלם ראיתי הקרבה אמיתית למען דבר-מה גדול מהם: ויתור מתמיד על שעות שינה, דחיית פינוקים והתעקשות על הקפדה במצוות גם בזמנים קשים מאוד".

המפגש הוביל לסקרנות וביתן מתחיל להאזין לשיעורי תורה. "פתאום גיליתי שהיהדות עליה חונכתי היא קצה קרחון, היא לא יותר מאשר פני השטח הרקים של אוצרות שלמים של תוכן, ערך ומשמעות. היהדות היא היחידה שהצלחה להסביר לי על מה אני נלחם ולשם מה אני שוכב בתוך הבוץ. לא משנה כמה חשבתי, השאלה הזאת תמיד הובילה בחזרה למקורות. כמה שלא נהיה ליברליים ומתוחכמים, לשאלת קיומנו פה על האדמה הזאת אין כל תשובה אחרת".

החבר מהמילואים שואל שאלות? השכנה מתעניינת ביהדות? ראש יהודי זאת התשובה! 03-5255355 ry@neto.net.il

עכשיו תורנו

ראש יהודי
תנועת תשובה ציונית

מתחילים
בע"ה ב-
ד' אלול
(4.9.19)

קורס שליחים

קריאת כיוון לציונות הדתית
להצטרפות לתנועת התשובה הציונית
כלים ותובנות נפלאים

המחיר 450 ₪
לכני וננות 225 ₪
למסודתים

מועד
לכני וננות
21 ומעלה

12
מפגשים

תכנית
מרתקת

טובי
המורצים

בירושלים

לפרטים הרשמה: 02-6791122 | 052-5665005 | חפשו בגוגל: קורס שליחים ראש יהודי

רוצים להתנדב בתל אביב בחופש הגדול?

ואהבת לרעך כמוך

ראש יהודי • אהבת לרעך כמוך • אהבת ישראל

רכזי נוער וקומונריות
המעוניינים להדביק
על מכוניות מדבקות
מוזמנים להתקשר לתאם יום התנדבות בטל. 055-2237810

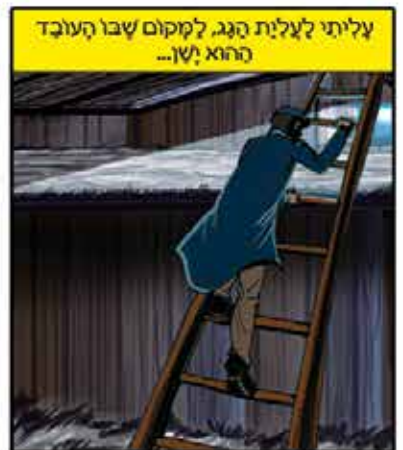

גַּנְבֵי הַסּוּסִים 3

תקציר:

היהודי סיפר שהיה גנב סוסים, והחליט להפסיק ורק לגנוב בפעם האחרונה. הוא פרץ לאורווה באמצע הלילה - ופתאום אחד העובדים שישן על הגג, גילה אותו!

הרופא שלא הפסיק לנסות, לא ניסה להבין מה רומזים לו מלמעלה < אנחנו לא יודעים לחשב אינטרקציה של שלושה גופים אבל רוצים להבין חשבוננו של עולם < לא צריך לסגור על הקדוש ברוך הוא. זה תמיד יוצא חלש מדי

של אדם? איש אינו מצוי על אי בודד, יש לו אינטרקציה עם בריות שונות וגורמים שונים; וכל אחד מהסובכים - הורים, משפחה, חברים - מפעיל עוד מעגלים רחוקים יותר - אפשר לחשב ולהתייחס למה שקורה בכל המערכות מסביב? אנחנו לא יודעים דבר על העתיד, בקושי על ההווה, ולא יכולים לעשות שום חישוב בנוגע לעתיד. כל מאורע יוצר כל מיני מציאויות והשלכות לאין קץ, שאין לנו כל יכולת להשיג את מלוא המורכבות שלהם.

אלו דברים פשוטים, ובכל זאת צריך לאומרים: תארו לכם תבנית של אריגה, מעט מסובכת - לא שתי וערב פשוט. כל חוט לא מבין בדיוק מה עושים איתו: לוקחים חוט ירוק בשביל ומניעים אותו ואתה רואה בשביל לייצר חלק של עלה. מנקודת המבט הזו לא רואים את כל התבנית. האמן מסיים, קוצץ את החוט הנותר, וזהו זה. אנחנו לא אוהבים לתפוס את זה ככה, אבל במובן מסוים - בעולם הזה אנחנו חוטים בתבנית רחבה. כל זה אפשר לומר בשביל להיות עורך הדין של הקב"ה; אני לא חושב שהוא צריך ייצוג של סגור. יש לא מעט בני אדם שמנסים לייצר כתבי סגוריה על הקב"ה, כביכול היו אלו עורכי דין. וכמו עורכי דין - מקצת מדבריהם הם יודעים שהוא שקר, מקצת הם לא בטוחים אבל נדמה להם שהוא שקר, וכן הלאה.

אני לא יודע למה אנשים לא מרבים לשאול "למה מגיע לי?" כשקורה להם דבר טוב; כשקורה ההיפך מכך - זה מצוי לאין ערוך. אם הקב"ה ברחמיו היה משיב לאדם על שאלות מעין אלו - על הטוב ועל הלא-טוב - התשובה הייתה בטח כוללת מרכיבים רבים וקשרים לאין קץ. ואם אדם עונה לנו בקלות על דבר שכזה - כנראה שזה לא נכון; אם היינו מקבלים תשובה, מן הסתם שלא היינו מבינים אותה, ואם מבינים אותה - כנראה שהיא לא נכונה.

יש כאן גם הבדל גדול בין האדם כשלעצמו לבין האדם ביחס לאחרים. בני לבין עצמי, אני יכול לומר - "קרה לך משהו? מגיע לך"; כל אחד יודע את חשבונותיו, גם אם הוא לא יכול בדיוק לדעת איך הדברים עובדים.

בכלל, הניסיון להבין מה מרמזים לי מן השמיים הוא אולי רצוי באופן עקרוני, אבל למעשה - מאוד בעייתי, גם בעניינים פשוטים ערך ובוודאי בעניינים רבי חשיבות. יש סיפור קטן של רבי נחמן על אדם שרצה ללכת לצדיק ובכל פעם בדרכו מכשול אחר, ובסוף הוא מת מבלי להגיע אליו.

אולי לא הכי נעים לעסוק בזה, אבל לפעמים יש בעולם צרות. צרות קטנות, צרות גדולות; כאב, מחלות, ועוד גרוע מזה, לא עלינו. רואים משהו ברחוב - אי אפשר לדעת מה יש בחבילת הצרות שלו.

בקשר לעניינים מעין אלו יש תמיד שני צדדים. מן הצד האחד, ידוע ומקובל שבכל מקרה שמהו הולך על הצד הלא-טוב, אפשר וכדאי וצריך לחזור בתשובה. אבל יש צד אחר, בנוגע לשאלה האם אני יודע - או יכול להבין - מהו הגורם, מה הסיבה לזה. זה נכון שצריך לפשפש במעשינו; אבל רק נביא וכיוצא בו יכול לומר משהו של ממש בכגון דא. אדם אחר - אל לו לפתוח את פיו ולהתחיל לתלות דבר בדבר. החטא גרם, אבל כל אדם, הנוגעים בדבר ובוודאי אחרים, צריכים לסתום את הפה. למען האמת, צריכים לחזור בתשובה בגלל כל דבר וגם ללא תירוץ מיוחד; הלוואי והיינו עושים זאת גם על מאורעות משמחים.

יש רשימות כאלו של כל מיני דברים בסגנון של "בעוון פלוני קורה כך וכך"; בסופו של דבר, זה סוג של "כבשי דרחמנא", סתריו של הקב"ה. בהקשר לשאלות שכאלו אפשר גם לעשות, ורבים עושים, דרשות נאות עם גימטריאות וביאורי ביאורים - את כל זה נושאת הרוח. אחרי כל אלו יש עניין פשוט של "תמים תהיה עם ה' אלוקיך". הרבי מרופשיץ היה שואל, מדוע בספר התורה - לפי מסורות אחדות - התיי"ו של "תמים" היא אות גדולה, אות רבתי? והיה מתרץ: כדי שאפילו פיקח שבפיקחים יוכל להיכנס שם. צריכים לחזור ולקבל את העניין של "החקר אלוה-תמצא?!" - יש אנשים שהם לא נבונים, בהחלט לא אהובים וברורים וגיבורים, אבל בנושא זה תמיד הם פותחים את פיהם.

בפיזיקה יודעים לחשב השפעות הדריות של שני גופים בתנועה; אנחנו לא יודעים להתייחס במדויק לאינטרקציה של שלושה גופים. כששולחים לוויין לחלל - עושים זאת רק על ידי קירובים, ולא באופן מוחלט. אנחנו לא יודעים לחשב יחסי כוחות של שלושה גופים של אדם, ורוצים לחשב מהלך חייו

הס"מ בא לאביו ואמר לו - עכשיו אתה יכול ללכת בעצמך, עד עכשיו מנעתי זאת כדי שבנך לא יפגש עם הצדיק.

ניסיתי משהו פעם, פעמיים וגם שלוש ולא הצלחתי - האם זה אומר שמן השמים מעבדים אותי? ! גם להפך: אם הדברים הולכים חלק, אין פירוש הדבר שמן השמיים מחזיקים את ידי. יש מחלה, מאוד לא סימפטית, עגבת. היא מתחילה למטה ויכולה להתפתח ולהגיע עד המוח. זמן רב ניסו למצוא תרופה, והיה רופא - יהודי - שנקרא פאול ארליך, שמצא לבסוף תרופה, תרופה ששמה המקובל היה 606 - משום שזה היה החומר ה-606 בסדרת החומרים שהוא סינתז וניסה. 605 פעמים זה לא הלך. האם זה אומר שהוא היה צריך לעצור באמצע? ברור שלא.

במכלול הרחב, אנחנו יודעים שדברים עובדים לפי איזשהו סדר והיגיון, וגם אנחנו צריכים לדעת שאנחנו לא יודעים ולא יכולים לדעת מהו הסדר הזה; אין כאן שום סתירה. מהו היחס בין כמות האנשים שמשתמשים בטלפון לכמות האנשים שיודעים באמת כיצד הוא עובד? בסופו של דבר, אנחנו

חיים בעולם הזה עם הבנה מאוד מוגבלת. יש דברים מסוימים שבאמת צריכים להבין, ובהרבה דברים אחרים - אנחנו רק יודעים כיצד לעבוד איתם. על זה בנוי העולם - על קירובים וסברות וכיוצא בזה.

כללו של דבר, אנחנו הולכים בדרכים; יש דברים שאנחנו צריכים לדעת, ודברים שאנו רוצים לדעת ואין לנו הכלים לדעת. בכל דבר הנוגע לעניינים של מעלה - "האלוקים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו דבריך מעטים". לעשות תשובה - תמיד אפשר לעשות, וצריך לעשות. אדם יכול לערוך את חשבון נפשו, לעשות תשובה שתעלה אותו למעלה מעלה, וגם אם היא לא התשובה הנכונה על הנקודה המדויקת לו באותו רגע לפי חשבון של מעלה - אין בכך שום פגם ושום חיסרון; איש לא יבוא אליו בטענות על זה. החשבונות הם של מעלה, ולנו יש הדברים שעלינו לעשות, ולדעת שבסוף, כאן "תכלית הידיעה שלא נדע".

מעבר לכל זה, כתוב שכשיש צער בעולם - גם השכינה בוכה. גם כשהצער מגיע לפי כל דין, כשמוציאים להורג פושע שנתחייב בכך בדין צדק, בכל זאת הקב"ה אומר "קלני מראשי". לפעמים אנחנו בעצמנו, במודע, מוכרחים לגרום לכאב - להוציא קוץ מאצבע של ילד קטן בוודאי יכאיב לו, ובכל זאת מוכרחים. אבל גם כשאנו עצמנו עושים זאת ואפילו מצליחים לסייע בזה, הכאב היה.

בני האדם יותר מוגבלים ביכולת שלהם לשאת כל צער שהוא - לפעמים זה טוב. רבי ישראל מרוזין אמר שרבי שלא יכול שלא להרגיש צעקת יולדת במרחק ארבעים מילין אינו ראוי להיות רבי; אני לא מקנא במי שצריך לשאת את כל הכאבים שסביבו רק במרחק של שלושה ק"מ. לנו אין דרך להעריך כאבים - לגבי הכאב שבנוף יש קצת מדדים שהרופאים מנסים לעשות, ככאב שכנפש גם זה לא אפשרי

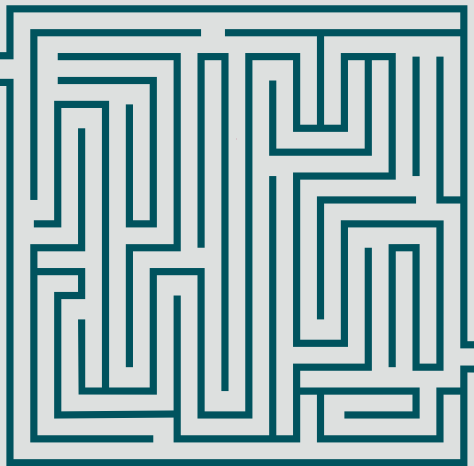
- אבל צריך לזכור שכל כאב של אדם גורם צער בכל העולמות. היכולת להשתתף בכאבים, אפילו רק של אלה שאנחנו יודעים ומכירים - היא עניין גדול. חייבים, כמה שיכולים, להרגיש את צרות האחרים, וכל דבר כזה הוא חלק מתיקונו של עולם. כשכואב לאדם כשהוא לעצמו, כואב רק לו; אם מתחברים אליו ומשתתפים עמו עוד אנשים, זה מחבר קצת את החושים הנפרדים והפרומים שבעולם.

גם אנשים קרובים, הם בסופו של דבר בריות נפרדות, אבל אנחנו מנסים לשלוח קשרים וחיבורים שבונים יחד משהו משותף, וזה נותן גם צידוק לחיים הפרטיים שלנו. "אל תהי רשע בפני עצמך" - אל תהיה לבד; כשאתה בפני עצמך, מראש זה הופך אותך לקצת רשע. ישראל ערבים זה בזה - מעורבים אחד בשני גם בברכות וגם בקללות. אחרי כל הדברים, הטובים והרעים, אנחנו כולנו בני א-ל חי, ואם יש דבר אחד שאבא ואמא רוצים זה שהילדים לא יתקוטטו.

בשיתוף תלמידי ישיבת תקוע

ניהול

חינוך

המקום בו חינוך וניהול נפגשים

בואו ללמוד לתואר שני M.Ed. בניהול וארגון מערכות חינוך
במכללה האקדמית הרצוג קמפוס היכל שלמה, ירושלים

תכניות לימוד נוספות בתואר השני:

תנ"ך ופרשנותו | תורה שבעל פה | מחשבת ישראל
חינוך יהודי | הוראת המתמטיקה | חדש! חינוך מיוחד

תוכנית 'מאירים': מנהיגות בחינוך היהודי למורים מצטיינים

תוכנית להכשרת מורים להובלה בבתי הספר ולקידום מערכת החינוך

משתתפי התוכנית יהנו ממלגה בסך 10,000 ₪

ניתן להגיש מועמדות עד תאריך א' בתמוז תשע"ט 4.7.19

הרצוג. לדעת. לחנך.

לפרטים: 073-3742355 או היכנסו לאתר המכללה: herzog.ac.il

יש לך שאלה בעבודת ה' סמט ל-
054-4530951

נפשי בשאלתי

הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת רמת גן

איך אפסיק לברוח מניסיונות?

אדרבה, לברוח מניסיונות זהו דבר גדול, שהרי אומרים בתפילה "ואל תביאני לידי נסיון". הגמרא מספרת שדוד המלך ביקש ניסיונות וטעה בזה. וכך ההלכה גודרת אותנו, שעל דברים שעלולים להביא אותנו לידי נסיון יש לומר "סחור סחור אמרינן לנזירא" - 'התרחק מן הכרם' אומרים לנזיר, כדי שלא ייכשל בעבירה. וכך הם דיני ייחוד שהוסיפו רבותינו על עיקר הדין, כדי למנוע מהאדם את הכישלון בעבירה.

הרמב"ם אומר שחברה רעה היא ניסיון גדול שצריך לברוח ממנו, וההיפך ממנו הוא להידבק בצדיקים ובכך לקיים את הציווי "וברוך תדבק".

זהו חלק חשוב מתפקידן של תקנות רבותינו, שנמצאות כבר במשנה הראשונה הפותחת את הש"ס - "כדי להרחיק את האדם מן העבירה". לכן אדרבה, הרחק עצמך מן הניסיונות, דבק עצמך בכל אותם האמצעים שיביאו אותך להרבות בתורה ובמצוות, ויסייעו למעט את הסיכוי לעבור עבירה.

כיצד החלוקה לעדות תורמת ליהדות?

העדות בישראל משלימות זו את זו, כשם שהחלוקה בזוגיות בין אבא ואמא מביאה עושר אישיותי, נפשי, שכלי ורגשי, שמביאים לאושר שלם ומלא מפני ההשלמה שיש בתכונות שונות. כשם שבכל חברה יש נושאי תפקידים שונים בעלי תכונות אחרות ויכולות מגוונות, ועל ידי זה החברה יכולה להתמודד עם קשת רחבה של אתגרים, כך גם העדות.

על ההבדלים והגוונים השונים אפשר לומר את מה שאמרו חכמים על בית שמאי ובית הלל, "אלו ואלו דברי אלוקים חיים, וכולם מרועה אחד ניתנו". ואף על פי שמרועה אחד ניתנו, אלה נתייחדו בקו החסד, אלה בקו הגבורה, ומאלו ואלו גם יחד יתקלס שמו של הקדוש ברוך הוא, מפני שעל ידם מגיע האור האלוקי לכל גווני וצדדי המציאות.

איך אוכל להיות מודע ליתרונות שלי בלי להגיע לגאווה?

שנה את נוסח השאלה ותבין לבד את התשובה: "איך אוכל להיות מודע למתנות המיוחדות שה' הפקיד אצלי?"

מודעות ליתרונות שלי מייחסת אותם אלי, אבל ברגע שאני עוסק במתנות שה' הפקיד בידי, ממילא לא אני הכתובת לאותם היתרונות אלא הקדוש ברוך הוא. אם הפקידו אצלי יכולות, יש לי זכות גדולה וגם אחריות גדולה, לעשות את השליחות של בעל הפיקדון.

ככל שלאדם יש מתנות מרובות יותר והפיקדון גדול יותר, כך התפקיד מאתגר ואפילו תובעני יותר. וכמו שאמרו רבותינו "וסביביו נשערה מאור", שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם צדיקים כחוט השערה. העמדת האישיות שלי כשליחה ואחריות לשימוש מלא ונכון באותן מתנות, ולא כבעלים שלהן, היא משמחת מצד אחד ומונעת גאווה מן הצד השני.

בס"ד

אם גם את שומעת את הקול שאומר

כדי לחנך את הדור הבא צריך הרבה יותר מתואר

מקומך אתנו!

מסלול לימודים משולב של

המכללה המובילה ה-"מכללה ירושלים" בית וגן

תואר ראשון B.ed בכל מגמות הלימוד שבמכללה.

שלושה ימי לימוד*

מערך הסעות מהדרום לירושלים* מעונות חינוך במכללה (שנה א')

*יומיים במכללה ויום במדרשה *הסדר מיוחד לנשואות

מדרשת "מעין שדרות"

להיות חלק ממדרשה שמלווה ומכינה לחיים יחד עם חבורה איכותית
שיעורים > ימי עיון סביב מעגל השנה
> אירועים > טיולים > שבתות
> קשר אישי > הכוונה חינוכית.

נותרו
מקומות בודדים
לבוגרות י"ב
לתוכנית המלאה
במדרשה

בואי ליום הפתוח

יום ראשון, י"א בתמוז תשע"ט 14.7.19 בשעה 9:00
במכללה, רח' ברוך דובדבני 36 ירושלים (קו 21 בתחבורה ציבורית)

פרטים והרשמה: מנוחה ידלר 052-7203628

ראש המדרשה דגנית פלח

התוכנית תלווה ע"י צוות הרבנים והרבניות מהמדרשה וממוסדות ישיבת ההסדר/גבוהה שדרות.